

Mødet udsat kl. 10.56

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forhandling om redegørelse nr. R 3:*

Industriministerens industripolitiske redegørelse af 5. november 1985.

(Redegørelsen anmeldt 5/11 85. Redegørelsen givet 5/11 85. Meddelelse om forhandling 5/11 85).

Forhandling

Erling Jensen (S):

Stig Lommer sang på sine gamle dage en revyvis, der hed »For sent, for sent, alt for sent«. Det kunne også være mottoet for regeringens industripolitik. Foranstaltningerne kommer længe efter, at de kunne være kommet. Regeringen siger normalt først lidt knibsk nej et par gange, før den endelig siger ja. Forslagene kommer altid stykkevis og delt, aldrig samlet og helt.

Socialdemokratiet mener, at når vi skal arbejde på et dynamisk internationalt industrimarked, så må vi også have en dynamisk industripolitik med en hurtigt virkende og samordnet samfundsindsats, hvor forsknings-, uddannelses-, teknologi- og industripolitik samordnes, og hvor det tilrettelægges i samarbejde med industrivirksomhederne for derved at skabe økonomiske vækstcentre for produktudvikling, for produktion og for eksport.

Midlerne til denne indsats, der på længere sigt mere end betaler sig selv, skal ikke, som det har været regeringens politik, komme ved, at man tager dem fra andre, lige så nødvendige aktive erhvervsfremmeaktiviteter, men fra de helt generelle og passive erhvervsbegunstigelser, der tildeles alle uanset aktivitet og risikovilje.

Det konkrete i dette års redegørelse er afsnittet om en forøget eksportfremmeindsats. Vi støtter ubetinget denne forbedring. Vi går da ud fra, at vi kan få mulighed for at drøfte detaljerne i erhvervsudvalget og også dér høre, hvad erhvervene selv siger om de enkelte

forslag, men det er helt uden for diskussion: ministeren skal have tak for dette initiativ.

Men tilbage til mottoet. Hvorfor skulle det være så længe? For halvandet år siden sagde jeg i debatten om den forrige redegørelse netop om eksportfremme: foreligger der en påtænkt ny dynamik, en ny aktivitet? Vil man slå det slag, der skal slås for, at erhvervslivet får de bedst mulige eksportmuligheder? Man blev mig svar skyldig dengang, og indtil for få måneder siden har regeringen fastholdt, at der ingen udvidelse af midlerne skulle ske, ja endog, hvis jeg har forstået det rigtigt, at realværdien af eksportfremmen tværtimod skulle sænkes.

Kan regeringen ikke se, at vi på grund af denne forsinkelse har tabt takter i eksportarbejdet netop på et kritisk tidspunkt? Vi har vel også tabt takter på området for projekt- og systemeksport, hvor socialdemokratiet allerede for et års tid siden foreslog en særlig samfundsindsats for at udnytte de offentlige landvindinger til ny eksport, men heller ikke ved den lejlighed mødte vi større gehør.

Ser vi på de øvrige elementer i redegørelsen, er der desværre ofte lidt for stor forskel mellem ord og handling; handlingen lader i hvert fald oftest vente på sig.

Jeg skal complimentere ministeren for redegørelsens grundsætning om teknologien, hvor han siger: »Det er bydende nødvendigt, at der gøres en indsats for, at dansk industri hurtigt kan udnytte de nye teknologiske landvindinger inden for alle teknologiområder.« Ja men undskyld, hvordan får regeringen den holdning, som vi deler, til at rime med regeringens finanslovsforslag med dets nedskæringer på omkring 20-25 pct. af de teknologirettede ordninger?

Det er også glædeligt, at regeringen nu vil tage stilling til et eventuelt udviklingsprogram for bioteknologi. Men hvorfor først nu? Det bad vi faktisk regeringen om i et beslutningsforslag for et lille år siden, hvor vi samtidig pegede på medikoteknologien og på andre teknologier i meget stærk udvikling med betydelige chancer for dansk industri. Dengang var regeringen ikke på plads. Og hvad med produktudviklingen og samfundets medvirken til den? Tror regeringen ikke, at tempoet i den teknologiske udvikling og kravet til langt hurtigere omstilling også gør det nødvendigt, at vi ser på, om vi kan gøre pro-

[Erling Jensen]

duktudviklingsordningerne mere aktive, end tilfældet er i dag?

Også iværksætterpolitikken er et eksempel på, at regeringen skyder problemerne foran sig. Da den tidligere regering gik for 3 år siden, var der initiativer på vej på dette område, men den nye regering lagde dem i skuffen. For et års tid siden foreslog vi på ny et iværksætterinitiativ, uden at det vakte regeringens interesse, og i vort program »Danmark for hele folket« foreslår vi, at der gennemføres en koordineret støtte til iværksættere af mindre virksomheder med driftsmæssig, teknologisk og eksportmæssig rådgivning og med mere hensigtsmæssige kreditformer. Nu har regeringen, til trods for at vi har ventet et halvt år længere på redegørelsen, end det egentlig var meningen, ikke kunnet få tid til at inddrage iværksætterne, men må nøjes med at fortælle os, at dér vil vi få en særskilt redegørelse i begyndelsen af næste år. Den skal være velkommen, men stadig væk: for sent, for sent.

I forbindelse med samfundets bistand til finansieringsordninger omtaler regeringen værftspolitikken, og jeg er glad ved at kunne sige, at vi har støttet enhver af de hidtidige foranstaltninger, hvoraf den vigtigste indtil nu nok er udvidelsen af skibskreditordningens varighed og afdragsfri periode. Men også her skulle der altså gå omkring et år, før regeringen trak i arbejdstøjet, og også her havde vi et eksempel på, at man først sagde nej og derefter nej, før man endelig tog sig sammen til at sige ja. Der mangler stadig en del, på industriministerens område ved især en mere omfattende og en mere smidig matchingordning. Men hvis regeringen også her forsinker et initiativ, risikerer vi, at værfterne dør i mellemtiden.

Egnsudviklingen nævner regeringen slet ikke, men her er der jo heller ikke tale om forsinkelser, her er regeringen øjensynlig klar til at forringe ordningen fra år til år i hurtig takt. Det sværer nu ikke til ministerens eget ønske, som han gav udtryk for ved debatten for 1½ år siden, hvor han på et spørgsmål fra mig svarede, at regeringen tilstræbte, at effektiviteten i egnsudviklingspolitikken blev opretholdt i forhold til det, man kendte på daværende tidspunkt.

Jeg ved jo, at ministeren kender industrien og dens problemer godt. Jeg føler mig derfor overbevist om, at det er andre kredse i rege-

ringen, der til stadighed søger at forsinke og forringe industripolitikken. Ministeren skal derfor vide, at socialdemokratiet aktivt vil støtte ethvert fornuftigt initiativ til en mere dynamisk industripolitik.

Flemming Hansen (KF):

Den industripolitiske redegørelse er dels en vurdering af den situation, som industrien befinder sig i efter 3 års genopretningspolitik, dels en klar formulering af de mål, regeringen har sat sig for udviklingen i produktion, eksport og beskæftigelse, med angivelse af de midler, man vil anvende for at nå disse mål.

Da regeringen trådte til i september måned 1982, sagde erhvervslivets ledere til regeringen, at hvis Danmark igen skal rettes op, må vi have en lavere omkostningsudvikling end de lande, vi konkurrerer med, en halvering af renten og en fast kronekurs. Disse mål er nu nået, og jeg synes, man må imponeres over, hvor mange nye arbejdspladser det er lykkedes at skabe i det danske samfund, ligesom man må glæde sig over den fortsatte optimisme, der i dag præger erhvervslivet og giver forventning om yderligere 100.000 nye arbejdspladser.

Bare i den sidste uge har pressen bragt mange nye oplysninger, der bekræfter disse forventninger, eksempelvis de nyeste OECD-tal, der viser en forventet vækst i vort nationalprodukt på 3½ pct. i 1986, kun overgået af Japan. Eller Danmarks Statistiks seneste tal fra juli kvartal, der viser, at væksten i industriproduktionen herhjemme nu er den næsthøjeste i Europa, kun overgået af Vesttyskland. Eller overskriften i Berlingske Tidende, der fortæller om et nyt industriprojekt på Amager, der alene beløber sig til 1.500 mill. kr. Eller meddelelsen om, at Danmark har oplevet den største forbedring af statsfinansierne inden for hele OECD-området fra 1982 til 1986. Ja, man må sige, at det går den rigtige vej, og det går stærkt.

Jeg synes, det må være svært, selv for socialdemokratiet, at bevare pessimismen.

Når vi ser på de mål, regeringen sætter sig for udviklingen fremover, finder jeg det vigtigt, at man lægger så stor vægt på at styrke de mindre og de mellemstore virksomheder. Jeg tror, det er almindeligt anerkendt, at styrken i det danske erhvervsliv især kommer

[Flemming Hansen]

fra disse virksomhedsstørrelser, idet de repræsenterer den dynamik og evne til hurtig omstilling, som er så nødvendig for fremtidens erhvervsvirksomheder. Når dertil føjes den vægt, man lægger på, at netop den del af industrien skal styrkes i sine eksportbestræbelser, synes jeg, at man er inde ved kernen i den industripolitiske redegørelse. Jeg er sikker på, at bidraget til finansiering af nye initiativer inden for rammen af 100 mill. kr. er givet særdeles godt ud.

Regeringen erkender, at kun ved at forøge eksporten kan man på én gang gavne beskæftigelsen og betalingsbalancen. Samtidig må det dog være rigtigt her at tilføje, at øget eksport giver midlertidige betalingsbalanceproblemer, idet vi ved, at ca. 40 pct. af eksportværdien kommer fra direkte eller indirekte import.

Ser vi på de vigtigste tal i redegørelsen om øget støtte til eksporterhvervene, lægger jeg især vægt på afsnittet om etablering af markedsudviklingsprojekter for nye eksportører, nye produkter og nye markeder. Jeg finder, at netop udviklingen på disse områder er af helt afgørende betydning for at få den forøgelse i eksporten, som er så nødvendig, og som samtidig er det område, der er overordentlig omkostningskrævende. Mange store virksomheder kan selv klare de investeringer, som en sådan udvikling nødvendiggør, men det kan de mindre og mellemstore virksomheder ikke; det kan være uoverskueligt for dem.

Jeg er også glad for redegørelsens afsnit om, at Eksportkreditrådet introducerer en ny markeds- og projektgarantiordning, der på forsikringsbasis minimerer risikoen på risikofyldte markeder, samt for den udvidelse af de såkaldte H- og M-ordninger, som allerede i dag fungerer tilfredsstillende.

Så finder jeg, at redegørelsen har et meget vigtigt afsnit om, at man vil imødekomme det stigende behov for udbygning af de fjerne markeder i Kina og i Japan. Der er ikke tvivl om, at en stor del af danske virksomheders eksportindsats bør ligge i ASEAN-området, der har den kraftigste udvikling i hele verden. Allerede i dag har ASEAN-landene mere end 36 pct. af verdenshandelen, og nationalproduktet øges kraftigere i disse lande end noget andet sted i verden.

Når talen er om disse fjerne markeder, må vi nok erkende, at specielt USA og Japan

har en helt dominerende rolle, fordi disse lande på det teknologiske område er langt forud for Europa, der ikke hidtil har formået det samarbejde, der er nødvendigt for at komme på højde med USA og med Japan.

Det er derfor godt, at der nu er ved at blive indledt et samarbejde under betegnelsen EUREKA. Det vil muliggøre en nødvendig styrkelse af den europæiske og dermed den danske teknologiske udvikling.

Redegørelsens afsnit om iværksætterpolitik sætter jeg pris på. Det nævnes her, at regeringen vil fremkomme med en særskilt redegørelse for iværksætternes vilkår og de initiativer, regeringen vil gennemføre for at forbedre vilkårene for start af egen virksomhed. Dette afsnit viser, at regeringen har forståelse for, hvor vigtigt det er, at nye virksomheder til stadighed startes op og lettes mest muligt i den første, vanskelige etableringsfase.

Børsreformen er også omtalt, og jeg er glad for den vægt, ministeren lægger på denne reform. Der er nemlig sket det, at hvor det for blot få år siden kun var virksomheder og institutioner, der interesserede sig for, hvad der foregik på børsen, er det i dag et område, som interesserer en meget betydelig del af den danske befolkning. Det er i dag en meget stor gruppe af befolkningen, der daglig følger udviklingen på både obligations- og aktiemarkedet, idet mange mennesker på den måde investerer deres opsparing i obligationer eller i aktier. Det er derfor naturligt, at der sker en nytænkning på børsområdet, og jeg synes, at redegørelsens afsnit om børsreformen anerkender disse forhold.

Redegørelsens afsnit om pris- og monopollovgivningen bekræfter, hvor vigtigt det er, at der snart kommer en nytænkning på dette område, der tilpasser vores lovgivning efter den internationalisering, der er sket i det danske erhvervsliv i løbet af de senere år.

Endelig et par bemærkninger om skibsværftssituationen. Det er rigtigt at understrege, at den skibsværftskrise, vi har i Danmark, er en international krise, som ikke kan løses af os alene. Den værftspakke, som i sidste måned blev behandlet i folketetinget, er et meget vigtigt skridt i retning af at stille danske skibsværfter mest muligt lige med konkurrenter over hele verden, men jeg synes, det må være rimeligt at nævne, at selv de allerstørste skibsværfter i verden, f.eks. dem i Sydkorea, ikke har ordrer til mere end nogle ganske få

[Flemming Hansen]

måneders arbejde, og der er derfor tale om en international krise, som vi ikke kan løse alene.

Jeg vil slutte med en helhedsvurdering af den redegørelse, jeg netop har gennemgået. Jeg synes, der er tale om en positiv redegørelse, der viser, at man i industriministeriet ikke blot følger udviklingen inden for hele erhvervslivet, men også i høj grad lytter til de mange impulser, man modtager fra politisk side, fra erhvervsorganisationerne og fra virksomhederne i det hele taget.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Den konservative ordførers indlæg var præget af den, skal vi sige sædvanlige selvsros, og man fremhævede en lang række tal. Det havde jo været interessant, hvis man også havde beskæftiget sig med de oplysninger, der står i industriministerens redegørelse, nemlig at Danmark i 1983 ligesom i 1982 vandt markedsandele, at Danmark i 1984 nogenlunde holdt markedsandele, men at Danmark i 1985 har tabt markedsandele.

Når vi vandt markedsandele i 1982 og 1983, var det, fordi den forrige regering førte en konkurrenceforbedrende politik, der forbedrede Danmarks situation. Det har den nuværende regering formået at ødelægge på trods af nogle usædvanlig gode internationale konjunkturer. De tal synes jeg også den konservative ordfører skulle have haft med.

Svend Heiselberg (V):

Indledningsvis vil jeg godt sige, at det godt kan undre, når vi her i dag skal diskutere den industripolitiske redegørelse, at massemediernes ikke har fundet det rigtigt at være repræsenteret. Særlig når man tænker på vores ellers yndige Karen Jespersen, som jo forud for kommunevalget gav udtryk for bekymring for Danmarks betalingsbalanceunderskud og bekymring for, at regeringen ville gribe ind straks efter valget, kunne man måske med rimelighed have ventet, at de havde været til stede, sådan at de kunne have vurderet redegørelsen og på den baggrund også have givet seerne ude i landet en realistisk vurdering af, hvordan forholdene egentlig hænger sammen.

Den industripolitiske redegørelse, som vi her i dag skal debattere, tager udgangspunkt

i regeringens erhvervspolitiske målsætninger. Temaet for debatten kunne lige så vel have heddet »Regeringens målsætninger for fortsat bevarelse og udbygning af velfærdssamfundet«, for uden et aktivt erhvervsliv vil vi aldrig kunne opretholde velfærdssamfundet, og der vil ingen muligheder være for en udbygning af det. Så enkelt kan det fastslås.

I alt for mange år under den socialdemokratiske regering har teoretiske eksperimenter været en svøbe for erhvervslivet, og først den dag regeringen når det mål, at erhvervslivets omkostninger ikke er større end vore konkurrenters, vil vi få bugt med vores betalingsbalanceunderskudsproblemer, og først den dag vil vi være sikre på en stabil udvikling i industriens produktion og en fortsat forøgelse af industrieksporten – med en betydelig forøgelse af antallet af nye arbejdspladser i den private sektor til følge, hvilket redegørelsen også nævner som et af sine mål.

Målet og midlet er ikke, som den nye, forstår jeg, socialdemokratiske erhvervspolitiske ordfører eller i det mindste medlem af erhvervsudvalget, hr. Bjørn Westh, giver udtryk for i den seneste udgave af Børsens Nyhedsmagasin, at begrænse erhvervslivets såkaldte skattefrie henlæggelser og i stedet erstatte dem med de direkte statstilskud. Det er en vildfarelse, når socialdemokratiske politikere prøver at foregøgle befolkningen, at henlæggelser i investeringsfonde og afskrivninger er lig med skattefritagelse. Desværre har de akademiske betragtninger i mange henseender vundet gehør i dette ting; årsagen skal jeg afstå fra at udtale mig om. Afskrivning og henlæggelse til imødegåelse af tab og til nye investeringer er en nødvendighed. Det er en nødvendig forudsætning for dansk erhvervsliv og dets konkurrencemuligheder. Det er en forudsætning, at man ikke belægger virksomheder med for store omkostninger, og her har regeringens politik været en erhvervsfremmende politik, hvilket også fremgår af redegørelsen.

Mange af vores konkurrenter er klar over, at der er behov for det. Ja, vi kan jo prøve at se på, hvad England nu gør, og hvorfor det gør det, og hvad resultatet er. Briterne tilbyder eksempelvis et attraktivt erhvervsklima ved at lade selskabsskatterne nedsætte fra 52 pct. til 35 pct. næste år, bl.a. for at trække nye virksomheder til, og det ses også allerede, at der virkelig er en virksomhedsflugt til

[Svend Heiselberg]

Storbritannien på grund af et gunstigt erhvervsklima.

Vi må vel også spørge, om det er klogt at belaste erhvervslivet med formuebeskatning af en passiv kapital. Er det rimeligt, at virksomheder hvert år skal trække kapital ud af virksomhederne, og at de derved fratages muligheder for at investere i yderligere produktion blot for at betale skat af en fiktiv formue? Efter min mening har vi for mange politikere, der bruger for megen tid på at tænke tanker om, hvordan man får flere penge i statskassen ved at lægge større udgifter over på erhvervslivet.

Vi har stadig brug for en større erhvervsforståelse. Vi må tænke nyt, vi må handle nyt. Vi må acceptere, at lokomotivet, der skal trække de mange vogne, får den nødvendige energitilførsel.

Det er et ligeligt konkurrenceforhold, det er uddannelser og forskning. Vi skal satse meget mere på at uddanne eksportsælgere; ligesom vi er på vej til at have verdens bedste fodboldspillere, bør vi også satse på, at vi har verdens bedste eksportsælgere. Jeg er af den opfattelse, at der ikke kan investeres for meget i at uddanne supersælgere, som vil være gode eksportambassadører for Danmark. Vi må stadig højne vore eksportvarers kvalitet. »Dansk« må stå for 1. klasses produktion, for superdesign. Vi må tilskynde til at lade fantasien råde.

Vi bør nok i højere grad vurdere og efterprøve, hvordan vi kan udnytte den statslige ekspertise inden for eksporterhvervet, og vi må opfordre vore virksomheder til at inddrage medarbejderne i virksomhederne med aftaler, der passer til de individuelle virksomheder. Det er vigtigt, at virksomhederne kender deres besøgelsestid.

Jeg vil gerne tilføje, at jeg tager direkte afstand fra de virksomhedsindehavere og -ledere, der kun er ude på at hyppe egne kartofler og ikke drager omsorg for et godt arbejdsklima. Det betyder ikke altid kun højere lønninger; den daglige velfærd og tone på arbejdspladsen betyder enormt meget. Vi har stadig væk for mange arbejdsgivere, som tror, at verden er blevet dem givet, men sådan forholder det sig rent faktisk ikke. Vi har selvfølgelig også for mange lønmodtagere, der ikke vil forstå, at virksomhederne skal tjene penge, men det skal virksomhederne.

Vi må også forstå, at vi har europæiske interesser, der skal plejes. Vi skal afstå fra at føre obstruktionspolitik. Vi har den største interesse i et udvidet europæisk samarbejde, ikke mindst inden for den teknologiske udvikling, udbygning af det indre marked, fjernelse af alle tekniske handelshindringer, udbygning af det valutariske samarbejde, osv.

Det er ikke nok, at vi er dygtige indadtil, det må vi også være udadtil. Danmark er en nation af små og mellemstore virksomheder. Det har jo vist sig, at de har klaret sig godt og bedst, og derfor skal vi i vores planlægning ikke lægge dem hindringer i vejen med alle de tåbelige planlægningskrav, der kan stilles. Lad virksomheder komme ud, hvor befolkningen ønsker dem. Desuden bør vi arbejde for, at Danmarks røst bliver hørt, hvor den kan, selv om vi er et lille land. Vi forstår bare ikke altid hvordan. Vi optræder ofte mere katolsk end paven selv. Vi vil være forkæmpere for miljø, men at benytte os af a-kraft, der da er det reneste af alt, det siger vi nej til! Lad mig til sidst nævne et eksempel mere. Vi skal ikke langt uden for Danmarks grænser, før vi ikke kan høre Danmarks Radio, hvilket er et stort problem for de mange tusinde mennesker, som vi har ude omkring i udlandet. Og hvad er problemet? Ja, problemet er, at vi ikke kan finde plads i Danmark til at anbringe to antenner, så kortbølgesenderen kan sende nyt fra Danmark til fjerne lande. Forstår vi da slet ikke, hvad det betyder, at Danmark er at finde også på radioskalaen? Hvornår mon fornuften går op for os?

Med disse ord skal jeg takke ministeren for redegørelsen. Den peger på en positiv udvikling, som ministeren har al mulig grund til at glæde sig over, men jeg har tilladt mig at pege på nogle store sten, der ligger midt på vejen og spærrer for udviklingen, og som alle, der ønsker velstand, fremgang og tryk, kunne ønske sig blev fjernet.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

Hr. Svend Heiselberg havde nogle bemærkninger om den tidligere, socialdemokratiske regerings teoretiske eksperimenter. Nu er det jo industripolitik, vi taler i dag, så jeg må gå ud fra, at hr. Svend Heiselberg mener den tidligere regerings industripolitiske teore-

[Erling Jensen]

tiske eksperimenter. Da jeg faktisk har været industri- og handelsminister i alle de år, hr. Svend Heiselberg kan huske tilbage, er jeg da nysgerrig efter at vide, hvad det er for teoretiske eksperimenter, også fordi jeg mener at vide, at den nuværende industriminister ved flere lejligheder har sagt, at han fik et godt udgangspunkt for sit virke. Men lad os nu høre.

Lad mig lige for en ordens skyld sige til hr. Svend Heiselberg, at mens vi nok er uenige om det første, jeg her har nævnt, så er vi aldeles enige om nødvendigheden af en snarlig beslutning om en kortbølgesender. Den har været alt for længe på vej, og vi skylder både vore udlandsdanskere og måske ikke mindst vore søfarende, at det bliver bragt på plads.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Hvis jeg forstod hr. Svend Heiselberg ret, så gjorde han meget ud af at fortælle noget om, hvor nødvendigt det var, at der blev gjort noget for uddannelse og for forskning. Det er jeg også meget enig med hr. Svend Heiselberg i, men jeg må jo tro, at hr. Svend Heiselberg befinder sig i en drømmeverden, eller også er det mig, der ikke har læst finanslovsforslaget rigtigt, for når hr. Svend Heiselberg siger, at der ikke kan ofres for meget på nogen af disse punkter, vil jeg godt vide, hvor på finansloven disse enorme beløb befinder sig, som hr. Svend Heiselberg godt vil gå ind for skal bruges.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Hr. Svend Heiselberg kom med to personlige angreb, bl.a. et på en person, der ikke har mulighed for at være til stede i salen; det skal jeg lade ligge. Men det angreb, der var rettet mod mig, vil jeg gerne have lov at kommentere.

Det er rigtigt, at jeg mener, man burde omprioritere nogle af de midler, vi kan bruge inden for erhvervslivet. Erhvervsudvalget var i formiddags – desværre uden repræsentanter overhovedet for venstre og konservative – ude at besøge de teknologiske institutter, hvor der foregår en væsentlig udvikling for dansk erhvervsliv, og derude blev vi bl.a.

gjort bekendt med de nedskæringer, den nuværende regering foretager inden for dette område. Det tigerspring, der skulle foretages teknologisk sidste år, er blevet til et hop på stedet, for at citere direktøren for Teknologisk Institut. Det er bl.a. det, vi synes er uheldigt, og det er bl.a. derfor, vi siger, at vi ikke går ind for direkte passive arbejdsgiver-tilskud, som regeringen jo bruger 2,4 mia kr. på i det kommende år, hr. Svend Heiselberg. Det er ikke os, der har foreslået det.

Vi mener også, at man kunne ændre nogle af de skatteordninger, der virker mere passivt, til en mere offensiv industripolitik med hensyn til produktudvikling, med hensyn til teknologisk udvikling, osv., og en sådan politik fremmer man rent faktisk ikke ved at begrænse de teknologiske institutter, således som det blev gjort øjensynligt for os her i formiddags. Desværre var der ingen fra venstre og konservative, der havde tid til at deltage i det møde.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Bjørn Westh, at det skyldes, at vi bruger vores fritid til at besøge den slags institutioner, og det har vi gjort mange gange, så vi er bekendt med, hvordan de virker.

Jeg vil også gerne sige til hr. Bjørn Westh, at jeg mener ikke, det kan være et personligt angreb, at jeg bringer et citat fra Børsens Nyhedsmagasin, men jeg forstår godt, at det måske kan virke noget ubehageligt, når det bliver forklaret for hr. Bjørn Westh.

Ingen har vel gjort mere for at få sat gang i uddannelsen og forskningen end netop denne regering.

Og så er jeg selvfølgelig ked af at skulle sige til hr. Erling Jensen, som jeg anser for en af de fornuftigste socialdemokrater, man kan finde, at regeringens politik jo alligevel har virket på en sådan måde, at vi har fået en betydelig lavere rente, en halvering, inflationen er næsten forsvundet, og vi har fået en fast kronekurs. Det er sådan nogle ting, der betyder noget for erhvervslivet.

Rahbæk Møller (SF):

Da jeg læste den industripolitiske redegørelse, kom jeg til at tænke på en amerikansk film, jeg så engang. Det var en af de sam-

[Rahbæk Møller]

fundskritiske film, i dette tilfælde om præsident Nixon. Præsidenten og hans rådgivere diskuterede det kommende valg, og Nixon sagde: »Vi har brug for noget stort. Something big.« Og så kom Kissinger ind med invitationen fra Kina.

Regeringen må have følt lidt af det samme, da den skulle fremlægge sin industripolitiske redegørelse. Der er brug for noget stort til at pynte på den manglende politik, og så fandt man på at bruge 100 mill. kr. på en ekstra eksportstøtte for at få redegørelsen til at se ud af noget.

Nu er det svært at være uenig med regeringen i, at det er nødvendigt at gøre noget for eksporten. Det er da også muligt, at SF vil kunne støtte de eksportfremmende initiativer, men en endelig vurdering må afhænge af en nærmere redegørelse for, hvilke aktiviteter der skæres ned på for at skaffe plads til de ekstra 100 mill. kr.

Når der imidlertid er måde med begejstringen på vores side, skyldes det især to forhold. For det første mindes vi forrige gang regeringen følte behov for at pynte på sin industripolitik: da kom det teknologiske udviklingsprogram. Det skulle give industrien det nødvendige teknologiske løft. Det viste sig imidlertid snart, at midlerne blev skaffet ved at skære ned på det teknologiske servicenet, der eksisterede i forvejen, så institutionerne tvinges til at satse på de store virksomheder, der kan betale selv, og forsømmer indsatsen over for de mindre virksomheder og forsømmer de langsigtede initiativer.

Dertil kommer, at en forudsætning for at sælge noget nu engang er, at man har noget at sælge, at der til stadighed udvikles nye produkter, der imødekommer behov. Den sørgelige kendsgerning er, at det sker i alt for lille et omfang. Det er baggrunden for den stagnerende eksport, de faldende markedandsdele og det faldende teknologiindhold i eksporten og det stigende i importen.

Redegørelsen erkender ærligt problemet, men når det kommer til forslag til handling, bliver den vag og holder sig til almindeligheder. »Dansk industripolitik uden visioner« hed en kronik i Børsen for nylig, og denne overskrift kunne sagtens være brugt om denne redegørelse.

Problemet er, at regeringen hænger fast i en idé om, at blot man forkæler erhvervslivet, så kommer produktfornyelsen af sig selv.

Regeringen har ikke opdaget, at verden har ændret sig, at kravene er større, at det ikke længere er tilstrækkeligt at håbe på, at nogle finder på en ny papnæse, som der er nogen der vil købe, at det tværtimod drejer sig om at identificere behov og imødekomme dem med al nutidens viden, at det drejer sig om at samle kræfterne, uanset om de befinder sig i den offentlige eller i den private sektor, og at der nu engang skal nogen til at koordinere en indsats, og at det i et demokrati er regeringens rolle.

Hvis regeringen ønskede inspiration udefra, kunne den kaste et blik på landene i Sydøstasien, som regeringen ofte udtrykker beundring for. Der foregår denne koordinering af kræfterne nemlig, og det er baggrunden for disse landes succes.

Tænk om vi, uanset om inspirationen var kommet udefra eller indefra, havde fået en anden redegørelse, en redegørelse, der erkendte, at på dette område har regeringens politik spillet fallit, og at det nu drejer sig om at ændre kurs.

Tænk, om regeringen havde erkendt, at nu var det nødvendigt at give industriministeriet en langt mere udfarende rolle, at det var nødvendigt at udpege områder, hvor der såvel i Danmark som i resten af verden er et stort og stigende behov, som det er nødvendigt at gøre en indsats for at imødekomme, områder som alternativ energi, energibesparelser, miljø og arbejdsmiljø, byfornyelse, sundhedspolitik osv., og at regeringen ville lægge en strategi, der ville betyde en øget indsats på disse områder, ledsaget af den nødvendige forskning og udvikling og ledsaget af de nødvendige erhvervspolitiske tiltag, så dansk industri fik andel i udviklingen.

Tænk, om man havde erkendt, at den offentlige sektor også har betydning for den erhvervspolitiske indsats både som leverandør af uddannelse, infrastruktur m.v., som kunde – med de produktudviklingsmuligheder, det giver – og som indehaver af en viden, der i stigende grad er behov for i eksport af systemer og projekter.

Men disse ting har vi ikke hørt noget om. Regeringen er skyld i mange synder. På længere sigt kan en af de alvorligste vise sig at være, at det var i disse år, det danske erhvervsliv for alvor gled bagud i den internationale konkurrence.

[Rahbæk Møller]

Der er tre punkter i redegørelsen, som jeg gerne vil kommentere nærmere. Det drejer sig bl.a. om tanken om et bioteknologisk udviklingsprogram. Jeg vil ikke afvise, at et sådant program kan være nyttigt, men jeg vil pege på, at der måske er andre ting, som er væsentligere på dette område. Det er velkendt, at nogle få danske virksomheder, især inden for medicinalindustrien, er meget langt fremme inden for bioteknologien. Det er også velkendt, at de egentlige perspektiver ligger på andre områder, især fødevareindustrien og den kemiske industri, hvor Danmark burde have gode forudsætninger, men hvor der endnu ikke er sket ret meget herhjemme. Endvidere er det en beklagelig kendsgerning, at en dansk forskningsindsats på universiteterne og de højere læreanstalter trænger til et kraftigt løft. Endelig, men ikke mindst vigtigt, rejser udviklingen en række sikkerhedsmæssige og etiske problemer, der både kræver offentlig debat og offentlig kontrol.

Derfor burde det først fornødne være at sikre den nødvendige grundforskning, ledsaget af teknologivurdering og offentlig debat, så vi kunne få en sikker viden om, hvor vi skal sætse. Denne satsning kan så følges op gennem de rette erhvervspolitiske programmer.

Et andet punkt, jeg gerne vil kommentere, er patentdirektoratet. I redegørelsen siges det, at regeringen vil undersøge de politiske muligheder for en ratifikation af den europæiske patentkonvention. SF har hidtil modsat sig en ratifikation af denne konvention, ikke så meget af modvilje mod Europapatentet som af modvilje mod EF-patentet og af frygt for, at det efter en ratifikation af Europapatentet ikke ville være muligt at undgå EF-patentet. Tilsyneladende er der en udvikling undervejs, så EF-patentet gennemføres alene for de syv lande, der ønsker dette. Hvis det bliver en realitet, vil SF kunne ratificere Europapatentet. Det er også en betingelse fra vores side, at patentdirektoratet får de nødvendige midler stillet til rådighed, men denne betingelse ser nu ud til at være opfyldt.

Endelig vil jeg kommentere værfstssituationen. Det virker helt barokt, at regeringen på første side i sin redegørelse lover at skabe 100.000 arbejdspladser i den private sektor og så samtidig ikke vil tage det nødvendige skridt til at sikre de 30.000 arbejdspladser i værfstindustrien med følgeindustri. Vi mang-

ler stadig væk svar på, hvad regeringen vil gøre for i hvert fald delvis at udligne de store tilskud, som bl.a. de øvrige EF-lande giver deres værfster, og vi mangler svar på, hvordan regeringen vil gøre det muligt for brede kredse at investere i skibsanparter uden skattetækning. Regeringens forslag om at gennemføre leasing for folk, der er rige nok til at købe en halvtredsindstyvende del af et skib, kan kun opfattes som en dårlig og dårligt anbragt vittighed.

Larsen-Ledet (RV):

Det radikale venstre mener, at dansk erhvervslivs vilkår er meget afgørende for, hvilken levestandard og social standard vi kan tillade os i dette land. Herudover må vi sige, at industriministeren i sin redegørelse kommer ind på mange relevante spørgsmål – og det er heller ikke for tidligt – men også, at redegørelsen er præget af en positiv forståelse for betydningen af en god dansk industri- sektor.

Vi er fra radikal side spændte på, om ministeren med sine tanker og forslag også drager de økonomiske konsekvenser af de gode intentioner, der er i redegørelsen.

Vi afviser ikke en drøftelse af en omfordeling af industriministeriets budget, men kan nok sætte spørgsmålstegn ved, om det klares herved. Derfor håber jeg, at ministeren klart fra folketingets talerstol vil give besked på, om han i 1986, 1987 og 1988 på regeringens vegne har forslag til at finansiere en del af de nye initiativer, som ministeren siger der kan være grund til at fremme.

Vi kan vel i mange tilfælde regne med, at de penge, der anvendes til uddannelse, grundforskning, udvikling, markedsføring og en særlig iværksætterpolitik, er penge, der kommer igen. I mange tilfælde endda med renters rente, hvis man gør de rigtige ting på det rette tidspunkt. Derfor er jeg spændt på, om ministeren hejser nye signaler for at få endnu mere fart på langsigtede investeringer, som vil være med til at reducere arbejdsløshed og betalingsbalanceunderskud.

Det er selvfølgelig ikke nok, at vi i en slags selvtilfredshed siger, at der bruges så og så mange penge, så og så mange millioner kroner. Det kommer jo an på, hvordan de bruges. Jeg tror, at der her og nu er brug for et meget tættere samarbejde inden for vore

[Larsen-Ledet]

industrivirksomheder. Vi har mange mindre virksomheder, der er dygtige og fleksible i produktionen, men som ikke alene har kræfter til hver for sig at klare markedsføring af nye produkter i relativt begrænsede mængder. Her bør vi på realistisk og jordnær vis være med til at tilskynde til samarbejde, sådan at markedsførings- eller PR-folkene får flere ting i tasken på deres ture rundt i forskellige verdensdele. Flexibiliteten i de mindre virksomheder kombineret med styrken i en fælles markedsføring kan være med til at bryde nye veje for dansk opfindsomhed og danske kvalitetsprodukter.

Regeringen og i al beskedenhed også det radikale venstre har igennem nogle år fået en politik op at stå, som har været med til at forbedre dansk økonomi: halvering af renten, inflationen i bund i forhold til OECD-landene, flere hjul snurrer, flere har arbejde. Men jeg tror også, det er nødvendigt, at vi fortsat accelererer på de områder, vi taler om i dag, hvis vi som folk skal have råd til at leve, som vi gør.

Vi er fra radikal side enige i flaskehalsproblematikken på arbejdsmarkedet. Det er galt, at vi har et misforhold mellem de veluddannede folk, som der er brug for, og dem, der rent faktisk gerne vil i arbejde, men som mangler de fornødne kvalifikationer. Det er vigtigt at følge vore uddannelsessystemer op rundt omkring i landet, så de mest relevante uddannelser får førsteprioritet. Det kan i høj grad blive et betydningsfuldt led i en menneskevenlig, slagkraftig og effektiv industripolitik.

Vi er da også af den opfattelse, at det vil være nødvendigt at udbygge samarbejdet mellem erhvervslivet på den ene side og vores udenrigstjeneste, vore universiteter og de højere læreanstalter på den anden side. Her er det meget vigtigt, at vi får de rette forbindelser op at stå.

Mangfoldighed og foretagsomhed bør være nøgleordene for udviklingen for dansk industri. Og her er det ikke nok, at vi glæder os over udbygningen af bestående industrier, det er lige så vigtigt – ja endnu vigtigere – at vi tænker på at beskæftige os med nye virksomheder. Har vi i det hele taget rimelige etableringsmuligheder? Er det for svært at skaffe risikovillig kapital til iværksættere, iværksættere, som står med ideer, intentioner om en udvikling af hidtil ukendte produkter,

som i masser af tilfælde har underskud de første 2–3 år? Er det ikke, hr. industriminister, rigtigt, at Danmark ligger langt under gennemsnittet i henseende til oprettelse af nye virksomheder i forhold til andre industrilande? Og hvorfor gør vi det? Bør vi ikke fundere mere over dette forhold? Der er vel ingen, der mener, at det er, fordi vi er mere dørse i Danmark, eller at vi er sløvere end de mennesker, som bor i andre industrilande? Kan det være, fordi vi har ret bureaukratiske vilkår, som volder store vanskeligheder for den lille mand, individualisten, opfinderen, som har en strålende idé, som hun eller han går op i og vil omsætte til praktisk produktion, mens det med skemaer og formuleringer og sikkerhedsstillelse og ti forskellige myndighedsinstanser ikke lige er sagen for vedkommende?

Jeg tror, at mange gode frø bl.a. af den grund falder på klippegrund. I støtten, i hjælp til selvhjælp, burde vi også indimellem fra samfundets side kunne løbe en større risiko, end tilfældet er. Vi bør ikke kun interessere os for det kendte og det sikre; meget af det nye, af det utraditionelle, kan blive en del af vores fremtid, som fjerner vort dilemma med arbejdsløshed og handelsbalanceunderskud.

Der må i hvert fald være noget, der er galt, hvis det er rigtigt, at vi i Danmark har færre nystartede virksomheder end andre lande. Jeg tror vitterlig, det var lettere at være en lille iværksætter for 30 år siden, end det er i dag. Hvis det er rigtigt, så er det i hvert fald forkert.

Jeg har i ministerens redegørelse set, at regeringen lægger vægt på at få gennemført en modernisering af pris- og monopolloven. Hvis jeg husker rigtigt, var det ikke de toner, der lød fra regeringen, da vi sidste år fra radikal side rejste ønsket om en modernisering af pris- og monopolloven. Men en sen erkendelse er bedre end ingen, og derfor er vi foreløbig glade for regeringens interesse herfor.

Jeg kan på de radikales vegne sige, at vi ikke her og nu vil afvise, at der skal bruges penge til eksportfremme. Vi vil gerne tale med om anvendelsen; vi vil også gerne tale med om, hvor pengene skal komme fra. Men vi vil på forhånd advare imod at reducere bevillingen til egnsudviklingsloven, som jo er en slags strukturlov, der har til formål at rette op på det skæve Danmark, og det er der

[Larsen-Ledet]

fortsat brug for. Befolkningsudviklingen viser nedgang i egnsudviklingskommunerne i forhold til det øvrige land, indkomsterne er lavere, der er flere ældre mennesker.

Derfor kan vi allerede nu meddele, at det radikale venstre agter at genfremsætte vores forslag fra sidste år om en anden form for egnsudvikling. Vi tror, det er muligt ved en anden konstruktion at hjælpe flere – ikke mindst hjælpe flere, der virkelig har behov – for det samme beløb vel at mærke.

Vi har ikke taget stilling til ændringerne af aktieselskabs-registeret og børsreformen. Vi er af den opfattelse, at skattereformen vil gøre tilværelsen lettere for iværksættere; her tænker jeg ikke mindst på virksomhedsbeskatning.

Skibsværfternes situation er vi fra radikal side interesserede i. Der er her beskæftiget mange mennesker. Skibsværfterne er lokomotiver, som trækker meget andet med sig. Vi har fra radikal side ønsket en skibsværftskonference, og jo hurtigere den kan blive gennemført, jo hurtigere kan vi få taget stilling til, hvordan fremtiden skal være for danske skibsværfter, og hvordan vi fra politisk hold eventuelt måtte kunne medvirke. Der hersker stor usikkerhed blandt ansatte på skibsværfterne. Vi skylder dem at få klargjort, hvad der skal være Danmarks fremtidige skibsværftspolitik.

Vi kan ikke tale om en moderne industripolitik, uden at vi også lige nævner OD. Flere og flere får heldigvis forståelse for værdien af ansattes medleven i deres arbejdsplads. Ansatte og virksomheder kan ikke undvære hinanden; der er, når det kommer til stykket, interessefællesskab. Derfor har vi brug for en OD-ordning, som i praksis kan udmøntes således, at dette interessefællesskab bliver til fordel både for ansatte og for virksomheden.

Jeg slutter med at sige tak til ministeren for den interessante redegørelse. Vi vil fra radikal side medvirke til, at dansk industri gennemsyres af mangfoldighed og foretagelse.

Brusvang (CD):

På centrum-demokraternes folketingsgrupper vegne kan jeg takke ministeren for den givne redegørelse. Det kan næppe overraske nogen, at CD helt og fuldt kan tilslutte sig den målsætning, som ministeren har ridset

op, nemlig at realtilvæksten i industriproduktionen skal fastholdes, at vi skal øge industrieksporten, og at der skal skabes 100.000 nye arbejdspladser.

De resultater, der foreligger på det industripolitiske område, er en følge af regeringens overordnede økonomiske målsætning: den økonomiske genopretningspolitik, og den har også været årsagen til, at vi fra CDs side gang på gang har måttet stemme for love og forskellige tiltag, som har været imod vores politik og imod vores vælgere ønsker, fordi den overordnede økonomiske politik har været så vigtig.

Jeg kan derfor konstatere, at jeg er ganske enig i de konkrete resultater, ministeren har peget på. Produktionen har været stigende, over to år er der skabt 35.000 nye arbejdspladser. Jeg kan desværre også være enig med ministeren i, at der stadig væk mangler meget, når det gælder eksporten. Eksportens omfang er ikke tilfredsstillende. Vi må måske endda opleve, at der er en tilbagegang i den samlede eksport her i 1985, og det er klart, at der er en meget nøje sammenhæng mellem dette og de problemer, vi har med betalingsbalancen.

Midlerne er ikke direkte tilskud. Det har vi senest fået bekræftet fra skibsværfterne, der udtrykkeligt i den meget ulykkelige situation, de befinder sig i, har sagt, at de ikke ønsker direkte tilskud til driften, men derimod bedre produktionsvilkår. Det, det gælder om, er at få skabt det rigtige erhvervsklima. Her er det naturligvis en god ting, at regeringens politik har ført til, at vi har en lav markedsrente.

Så vil jeg i øvrigt som en sidebemærkning anføre, at der i hvert fald ikke efter CDs opfattelse skal yderligere afgifter til, hvis der skal ske ændringer i den økonomiske politik i øjeblikket. Det er på et andet område, der skal sættes ind. Der skal bedre afskrivningsforhold til i vort erhvervsliv. Det var et synspunkt, som blev fremført meget stærkt på vores årsmøde af vores gruppeformand, hr. Nør Christensen.

Dernæst vil jeg pege på som ét af midlerne: en rigtig miljøpolitik. Vi ser meget gerne, at der er en rigtig miljøpolitik, forstået på den måde, at vi naturligvis også meget gerne vil være med til at bekæmpe forureningen, men at vi ikke ønsker en miljøpolitik, der er indrettet sådan, at den bruges af venstreori-

[Brusvang]

enterede græsrodsorganisationer med det sigte at skrue udviklingen tilbage. Vi ønsker en miljøpolitik, der bekæmper forureningen, men efter nøje forhandling og i samråd med det berørte erhvervsliv.

Fortsat om midlerne: selvfølgelig ser vi gerne, at der sker en yderligere forskning på dette område; vi ser gerne, at man fremmer forskellige uddannelses tiltag, specielt med at få uddannet de rigtige eksportfolk.

Om eksporten dette: vi ser gerne en fremme af eksportudviklingsprojekter og eksportfremmeforanstaltninger generelt. Jeg har her mærket mig de udtalelser, der kom for lidt siden fra oppositionspartiet socialdemokratiet og hr. Erling Jensen, som jo meget kraftigt og meget positivt pegede på, at regeringen derfra kunne forvente opbakning til ethvert rimeligt yderligere initiativ.

Jeg har hæftet mig ved, at ministeren i sin redegørelse et sted har et nøglebegreb, der hedder »koordination imellem ministerierne«. Jeg er ganske enig i, at dette er ønskeligt, men så spørger jeg mig selv, hvordan det kan hænge sammen med, at vi her har en industripolitisk redegørelse, som peger på det fornuftige i at udbygge produktionsapparatet, at øge eksportfremmeforanstaltningerne og at få flere udenlandske delegationer hertil, samtidig med at man har en skattepolitik, hvor man i skattereformen ønsker at gennemføre en yderligere beskatning af selskaber, en beskatning af kursgevinster og en begrænsning af repræsentationsudgifters fradragsmuligheder. Hvordan kan disse ting være forenelige?

Jeg drager den konklusion, at en række af de erhvervsrelevante afsnit af skattereformen er i flagrant modstrid med erhvervslivets interesser. Skattepolitik og industripolitik hører sammen!

Jeg går ud fra – og det er ikke noget spørgsmål til ministeren, for så ville jeg bringe ministeren i forlegenhed, og det er absolut ikke min hensigt, men det er blot sådan en stilsfærdig personlig konstatering – at det er gået sådan, at ministeren ligesom vi andre i virkeligheden har fået skattereformen præsenteret som et fait accompli. Jeg nægter simpelt hen at tro på, at de erhvervsrelevante afsnit af skattereformen har været oversendt til, har været behandlet i, er blevet vurderet, analyseret og accepteret af industriministeriet; dette kan ikke være rigtigt. Jeg har også i baghjørnen klingende ordene fra hr. Erling

Jensen for et øjeblik siden, hvor han talte om, at der inden for regeringen åbenbart er folk, der varetager modsatte interesser, og derved kommer denne konflikt frem.

Jeg er ganske vist CDs erhvervspolitiske ordfører, men en enkelt personlig bemærkning kan jeg vel nok tillade mig. Jeg har tillid til industriministeren, og jeg er enig i den fremlagte redegørelse og dens hovedindhold, men hvis dette er regeringens industripolitik, så kan skattereformen ikke være regeringens skattepolitik, og hvis det omvendt er således, at skattereformens erhvervsrelevante afsnit er regeringens skattepolitik, så kan dette ikke være regeringens industripolitik. De to politikkers indhold, således som de er fremlagt, er uforenelige. Der er tale om en *contradictio in adjecto*. Ja, undskyld, hr. minister, at jeg forfaldt til at gøre forsøg på at foretage et logisk ræsonnement. Jeg er godt klar over efter 12 år i folketinget, at logik og politik er uforenelige størrelser.

Dernæst vil jeg gerne sige noget om skibsværftsindustriens krise. Det drejer sig, som andre har peget på, om mange, mange arbejdspladser, bl.a. fordi der er så mange underleverandører ved produktionen af et stort skib. Det er noget, der har den største betydning for betalingsbalancen: hvis eksporten af skibe standses, er der i givet fald en yderligere belastning på op til 8 mia kr. Det er noget, der har enorm betydning for de lokalsamfund, hvor disse skibsværfter er placeret.

For skibsværfternes vedkommende har vi et højteknologisk forspring; vi har lige set, at B & W har været i stand til at lave et vidunder af et tankskib, »Danita«, et tankskib, som i internationale skibsfartskredse har fremkaldt den største beundring. Hvis denne ekspertise og højteknologi går tabt, fordi disse skibsværfter lukker, er vi ikke i stand til at få dem retableret i løbet af kort tid igen; så er de måske tabt for en meget lang årrække.

All right, regeringen kom relativt hurtigt med en skibsværftspakke. Når jeg siger »relativt hurtigt«, er det, fordi der forinden var nogle forviklinger i det kontaktudvalg, som regeringen havde skabt, som jeg aldrig rigtig har kunnet se sammenhængen i, men da der så kom en direkte henvendelse fra den berørte industri og fra CO-Metal, reagerede industriministeren hurtigt. Det erkender jeg, og det takker jeg for. Jeg takker også for indholdet af skibsværftspakken, som på en række

[Brusvang]

områder – det gælder spørgsmål om hjemmemarkedsordning, finansieringsbetingelser, forhåndslåneordninger osv. – er positivt.

Men jeg har også hæftet mig ved, at dette ikke bare blev bakket op af et enigt erhvervsudvalg, men at der også er sket det overraskende, at udvalget i en betænkning, der er afgivet, jo udtrykkelig har sagt, at udvalget er parat til at arbejde videre med denne sag med det sigte, at man fremover virkelig sikrer, at de konkurrencedygtige virksomheder kan overleve, og der er i betænkningen udtalelser fra oppositionen, som peger på forskellige muligheder, herunder muligvis også bedre matchingordninger. Det er altså klart tilkendegivet, at der er politiske muligheder for at gå et skridt længere.

Jeg har fuld respekt for det grundsynspunkt, som industriministeren ved flere lejligheder har fremlagt, nemlig at vi ikke kan gøre noget over for én erhvervsgren, som udløser, at en række andre erhvervsgrene kan komme og sige: vi er i samme situation, vi må have de samme forbedringer! Men jeg spørger dog mig selv, om der ikke er noget unikt ved skibsværftsindustrien, om der ikke i de ting, jeg har ridset op her, er noget, der viser, at denne industri udskiller sig fra den øvrige industri på en række punkter, og som gør det berettiget, at vi her går et skridt videre, end vi ellers ville være gået.

Til slut blot igen dette: skattepolitik og industripolitik hører sammen. Folketinget overreagerede i december 1984; regeringen er nu kommet med et modudspil, der retter noget op. Jeg mener ikke, det er nok, og der foregår nogle forhandlinger efter de tilkendegivelser, vi har haft i pressen, også fra oppositionen, så det er muligt, at vi her sammen med et bredt flertal kan lægge skuldre til en politik, som går videre end det, regeringen har fremlagt.

Til sidst blot dette: konkurrenceforvridningen globalt såvel som inden for EF. Globalt er regeringen selvfølgelig hjælpeløs – dér kan regeringen intet gøre – men det er fuldstændig uacceptabelt, at det inden for EF har udviklet sig derhen, at der er en sådan konkurrenceforvridning, som tilfældet er. Det er ødelæggende for EFs renommé. Det må være muligt for os at gøre vore EF-partnere begribeligt, at vi ikke kan forsvare en sådan EF-politik her i landet. Det er ødelæggende for EFs fremtid, hvis EF ikke erkender, at der

her er et uacceptabelt forhold. Jeg skal ikke stå og være den, der peger på, om det skal ske ved at gå domstolsvejen eller i forhandlinger om næste direktiv, men jeg er overbevist om, at der er et vældigt behov for, at der her fra dansk side gøres en ekstra politisk indsats for at bringe orden i forholdene i EF.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Hr. Brusvang gjorde nogle bemærkninger om den situation, som vor værftsindustri i øjeblikket befinder sig i, og lad mig føje til, at det efter min opfattelse også var meget interessante bemærkninger. Jeg går også ud fra, at industriministeren har noteret sig de bemærkninger, som hr. Brusvang gjorde om værftsindustrien, også ud fra den betragtning, at hr. Brusvangs interessante bemærkninger jo var en stærk understregning af, hvor flertallet er at finde i denne sal, når der er tale om de forskellige bestanddele af den omtalte værftspakke.

Nu kan vi vel ikke forvente, at industriministeren med det tempo, der er over industriministerens politiske virke, tager et initiativ, og derfor vil jeg gerne spørge hr. Brusvang, om hr. Brusvangs meget positive bemærkninger om værftspakken – og herunder tænker jeg ikke mindst på spørgsmålet om matching – kan tages som udtryk for, at der i mangel af et initiativ fra industriministerens side fra hr. Brusvangs side på vegne af CD vil komme et initiativ her i salen. I så fald vil der uden tvivl i forbindelse med et sådant initiativ fra CDs side kunne blive markeret et flertal.

(Kort bemærkning).

Brusvang (CD):

Jeg takker hr. Risgaard Knudsen for de meget venlige kommentarer til mit indlæg. Der skal ikke være nogen som helst tvivl om, hvor CD er med sin politiske opfattelse i denne sag, og der skal heller ikke være nogen tvivl om, at CD ikke ønsker at sprænge denne regering, men CD finder, det er rimeligt, når vi har en debat her i salen om industripolitik, at det ikke bare er min opgave som ordfører for CD blot at gentage alt, hvad der står i den industripolitiske redegørelse, og sige, at dette er vi enige i. Det er vi

[Brusvang]

også, men vi er altså nødt til at pege på, at vi på en række felter gerne så, at vi kunne gå videre. Det ville jo være at sprænge regeringen, hr. Risgaard Knudsen, om vi fra CDs side her i salen selvstændigt fremsatte et forslag, som gik ud over det, industriministeren har fremsat. Vor opgave må være at tilkendegive vore synspunkter, at forhandle med industriministeren her i salen og lade vore repræsentanter i koordinationsudvalget fremføre vore synspunkter dér.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Nu forstår jeg på hr. Brusvangs seneste bemærkninger, at hensynet til den konservative regering er mere tungtvejende for CD end hensynet til den situation, som skibsværfterne i øjeblikket befinder sig i, og det siger et og andet om, at den megen tale fra CDs side om den aktuelle værftssituation ikke har den vægt, som man ellers kunne få indtryk af ifølge hr. Brusvangs første indlæg. Men det var en væsentlig afklaring, og denne væsentlige afklaring takker jeg for; den tager jeg også som udtryk for, at hr. Brusvangs første indlæg var hul tale.

(Kort bemærkning).

Brusvang (CD):

Det var ikke hul tale, men det er vel ikke parlamentarisk usædvanligt, at et parti arbejder inden for den regering, som partiet er medlem af, at partiet arbejder for sine synspunkter i de udvalg, det er repræsenteret i, og at partiet ikke tager initiativer på tværs af regeringen her i salen. Det er dog sket før, at CD, når vi har argumenteret tilstrækkelig stærkt inden for regeringen, har kunnet påvirke regeringen i den retning, vi har ønsket det. Det er den vej, vi fortsat vil gå, og det er ikke hul tale, hr. Risgaard Knudsen.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (S):

Nu synes jeg, vi er nået frem til et så vigtigt punkt, at der er behov for at få en klar- ing: er det sådan hr. industriminister, at dette er et kabinetsspørgsmål for regeringen, således at regeringen vil gå af, hvis der skulle være et flertal for en gavnlig værftspolitik?

Industriministeren (Stetter):

Jeg har opfattet forhandlingen således, at der er et stort flertal for, at vi gennemfører en effektiv erhvervs politik. Således som jeg har opfattet de sidste bemærkninger, omfatter de især skibsværftsindustriens situation, og her ved enhver, at vi allerede i dag anvender matchingbegrebet, nemlig på OECD-vilkårene. Hvis det viser sig, at et udenlandsk værft tilbyder bedre rentesatser og længere løbetider, er vi parat til at gøre det samme.

Det, der har været uenighed om, er det såkaldte begreb kompensation. Skibsværftsforeningen og Dansk Metal har ønsket at få adgang til bevillinger, som gør det muligt for dem at konkurrere på prisen. Erhvervsudvalgets medlemmer vil erindre, at man i henvendelsen fra Skibsværftsforeningen og CO Dansk Metal fra den 26. september, tror jeg det var, foreslog, at man anvendte et beløb på 800 mill. kr. til kompensation. Disse penge skulle tages fra Danida og/eller fra Skibskreditfondens reserver. Der er jo ingen her, der forestiller sig, at der er flertal for at ændre på dansk udenrigspolitik eller dansk u- landspolitik; der er heller ikke nogen her, der vil ændre grundloven, som siger, at konfiskation er umulig uden fuld erstatning, og da Skibskreditfonden er en selvejende institution, kan vi ikke uden videre tage pengene dér. Regeringen har ingen midler at overlade til skibsværfterne som kompensation.

Jeg har flere gange – også her i salen – sagt, at vi ikke kan konkurrere på statskasser; det er umuligt at tro, at vi har nogen jordisk chance på det punkt. Jeg har også sagt til skibsværfternes ledelse – og det ved de – at jeg er parat til at hjælpe dem administrativt det, jeg overhovedet kan. Jeg har f.eks. allerede givet tilladelse til, at Skibskreditfonden kan udstede obligationer i udenlandsk valuta, simpelt hen for at skibsværfter kan få en bedre konkurrenceevne.

Men det absurde i situationen er, at skibsværfterne ikke længere er konkurrencedygtige, fordi vi har fået et meget lavt renteniveau. Man kan ikke længere med held anvende begrebet dobbeltfinansiering. Jeg har spurgt, hvorfor man så ikke kan udnytte den omstændighed, at vi har fået et lavt renteniveau, og f.eks. går over til at anvende indeksobligationerne; så kunne vi også f.eks. anmode Skibskreditfonden om, at de udsted-

[Industriministeren]

te disse skibsobligationer i form af indeksobligationer. Der er altså mange andre muligheder. Men det, der ligger i disse bemærkninger, er, at regeringen ikke kan gå ind for, at man går over til direkte støtte i form af kompensation til skibsværfterne, for at disse værfter kan nedbringe priserne, således at de kan konkurrere med værfter, som har stor statsstøtte. Det tror vi ikke på, og jeg har hidtil forstået folketinget således, at socialdemokratiet ikke vil være med til, at der gives denne direkte statsstøtte. Man går ind for begrebet matching – det gør vi også – men ikke direkte støtte.

Jeg mener, det er rigtigt, at vi nu, som jeg har lovet i folketingets erhvervsudvalg, arrangerer en skibsværftskonference, hvor vi har lejlighed til at møde de involverede parter, for at vi kan få afklaret eventuelle misforståelser.

Nu, da jeg er heroppe, kan jeg sige, at jeg har arbejdet meget hurtigt med denne sag. Her er ikke tale om, at man kan bruge det citat, som hr. Erling Jensen indledte med, for jeg fik henvendelsen fra Skibsværftsforeningen og Dansk Metal i slutningen af september måned, og inden den 1. oktober havde jeg forelagt den skibsværftspakke, som man kender, og vi har anmeldt indholdet i Bruxelles. Vi har således arbejdet så hurtigt, som vi overhovedet kunne.

Hr. Brusvang gjorde nogle bemærkninger om det industripolitiske kontaktudvalg vedrørende værftsindustrien. Jeg ved heller ikke, hvad der er sket dér – jeg er ikke formand for det udvalg – men jeg ved, at der på et tidspunkt ikke var tilstrækkelig mulighed for at få et oplæg til industriministeren. Det fik jeg meget sent, men i samme øjeblik jeg havde fået indstillingen i september måned, orienterede jeg øjeblikkelig folketingets partier og fik tilslutning til de dele, som var indeholdt i dette oplæg.

Det, der er uenighed om, er spørgsmålet om kompensation og disse 800 mill. kr., som man ville anvende til at udligne priser, der er for høje i forhold til de priser, der tages på udenlandske værfter. Det har vi sagt nej til.

(Kort bemærkning).

Erling Jensen (S):

Industriministeren gør opmærksom på, at han har været meget hurtig: da han i septem-

ber fik at vide, hvordan værftssituationen var, reagerede han i oktober. Betyder det, at ministeren, der mig bekendt oven i købet har haft nær tilknytning til Nordjylland, ikke vidste, hvordan værftssituationen var, før han fik en henvendelse fra nogle organisationer? Det kan ikke være rigtigt. Men all right.

Det andet er ministerens orientering til hr. Brusvang og mig om, hvad matching er, og at man har matching. Det tror jeg vi ved udmærket begge to. Det, hr. Brusvang anmodede om, var en udvidet matchingordning. Det, jeg sagde, var, at vi har brug for en mere smidig og mere vidtgående matchingordning.

Jeg har forstået – og jeg går ud fra, at ministeren er orienteret og formentlig hurtigere, end jeg er blevet det – at der i kontaktudvalget er nedsat et udvalg, som skal overveje en sådan mere smidig og mere vidtgående matchingordning. Hvis ministeren nu siger, at matchingordningen bliver, som den er, og dermed basta, har man jo gjort disse mennesker til nar, der for øjeblikket går rundt og tror, at der sker en positiv udvikling på baggrund af et sådant udvalgsarbejde.

Vi ønsker i socialdemokratiet ikke en direkte statsstøtte, der falder til alle uden hensyn til deres aktivitet. Men vi ønsker en matching, der også er en matching over for dumping fra andre EF-lande, og vi ønsker en mere smidig bevisførelse, så man ikke skal vente på, at det land, der overtræder spillereglerne, kommer og meddeler det, før man kan gå ind i en aktivitet. Det, vi ønsker, hr. minister, tror jeg der er et flertal for i denne sal, og jeg håber, vi i fællesskab kan finde frem til at anvende dette flertal.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har gennem hele året 1985 fulgt udviklingen vedrørende skibsværfternes krise. Jeg har flere gange rejst sagen offentligt, også så mange gange, at flere af mine kolleger har været irriteret på mig, fordi jeg gik ind på deres felt. Jeg har hele tiden fået at vide fra industriministeriets udvalg vedrørende skibsværftsindustrien, at jeg måtte afvente, at de parter, som sidder i dette udvalg, ville komme med et udspil. Jeg har sagt som svar til hr. Brusvang, at jeg heller ikke ved, hvorfor det ikke kom, men det kom ikke.

Det endte derimod med, at parterne gik direkte til statsministeren med et udspil i

[Industriministeren]

slutningen af august måned, og først i september måned fik jeg det udkast, som foreligger som et resultat af parternes indstilling til industriministeren, og her arbejdede jeg meget hurtigt. Men selvfølgelig har jeg været bekendt med situationen, og jeg har gjort alt, hvad jeg overhovedet kunne, for at få en offentlig debat i gang. Der skal i politik tid til handling, og der skulle altså også tid til at få dette op at stå.

Jeg er også bekendt med, at industriministeriets kontaktudvalg vedrørende skibsværftsindustrien har besluttet at gå i gang med nogle nye overvejelser med henblik på eventuelt at kunne foreslå industriministeren og folketinget nogle nye regler, men jeg kan naturligvis ikke her stå og sige, hvad disse regler vil gå ud på, og jeg kan heller ikke på forhånd give tilslutning på regeringens vegne til, at man yder de beløb, som man måtte ønske.

Det, jeg har sagt, er, at Skibsværftsforeningen og CO Dansk Metal lagde et ønske på bordet om 800 mill. kr. i 1986 og 1987 at anvende til noget, som man kaldte kompensati-on, et elegant ord for statsstøtte – erkendt, men alligevel statsstøtte – og det måtte jeg sige nej til, og det har jeg også forstået at jeg har et bredt flertal bag mig i folketinget for.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti takker industriministeren for redegørelsen. Jeg skal heller ikke komme ind på alle de mange ting, der er nævnt og debatteret nu, men lige fastholde nogle enkelte ting derfra.

Jeg vil gerne starte med at sige, at det er vigtigt, at vi understreger, at baggrunden for hele økonomien i vort samfund er erhvervslivet. Det er her, de penge skal indtjenes, som skal bruges i samfundets husholdning, og jo færre penge der kommer i denne husholdningskasse, jo færre er der altså også at dele ud af. Vores sociale niveau afhænger i høj grad af, hvilke indtjeningsmuligheder der er, og hvilke penge der kommer i denne fælles kasse.

Derfor er emnet i dag i alle borgeres interesse, uanset hvilket erhverv man måtte have. Vi må alle sammen være indstillet på – det tror jeg også vi dybest set er – at give erhvervslivet så gode indtjeningsmuligheder, som man overhovedet kan, og så må man

bagefter diskutere, hvordan pengene skal bruges og fordeles.

Kristeligt folkeparti er enig med ministeren i, at der skal skabes balance i dansk økonomi, og derfor er det også nødvendigt at fjerne alle unødvendige hindringer for f.eks. etablering af nye virksomheder, ligesom der skal sættes ind på, at alle virksomheder – det gælder altså også de mindre og mellemstore – får optimale muligheder for eksport.

Spørgsmålet er så bare, hvordan vi giver virksomhederne disse optimale eksportmuligheder. Det er heller ikke her muligt at komme ind på alle forhold, og en del er også nævnt i redegørelsen, men kristeligt folkeparti vil gerne understrege, at det er vigtigt, at vi ikke bare taler om små og mellemstore virksomheder, og at vi heller ikke dikterer nogle muligheder og siger: sådan kan I gøre det, men at man i langt højere grad etablerer samarbejde for at høre på disse virksomheders argumentation, og hvad de har behov for.

Undersøgelser har nemlig også vist, at det primært er de større virksomheder, der har gjort brug af eksportfremmeordninger. De små og mellemstore virksomheder har kun i meget begrænset omfang gjort brug af disse støtteordninger, og det viser efter kristeligt folkepartis mening, at der er brug for en forenkling af administrationsordningerne, sådan at også de små og mellemstore virksomheder virkelig får en mulighed for at bruge dem.

Der er ingen, tror jeg, der er i tvivl om, at kristeligt folkeparti lægger meget stor vægt på de små og mellemstore virksomheders betydning for vores lands økonomi og også på, hvor mange arbejdspladser der er til rådighed, og derfor synes vi også, det er vigtigt, at netop disse virksomheder får en reel mulighed for at udnytte alle de ting, der gives til støtte og hjælp for virksomheder. Her tror jeg det er nødvendigt, at man sætter ind med en større forenkling, gør det lettere tilgængeligt. Det er jo sådan, at de større virksomheder har meget EDB- og andet udstyr til rådighed, hvorimod de mindre virksomheder ikke rigtig kan gøre brug af sådanne ting og måske heller ikke har overskud tilovers til det, og derfor er det virkelig nødvendigt, at man prøver at tilgodese dem.

Kristeligt folkeparti ønsker også at understrege uddannelsens vigtighed i de kommende års erhvervsudvikling, herunder teknologi-

[Inger Stilling Pedersen]

udviklingen. Vi taler om flaskehalsproblemer og vanskeligheder her og dér og alle vegne, og derfor bliver vi nok nødt til i fremtiden at sætte en stor streg under uddannelse. Men vi må være helt klar over, at det ikke er sådan, at man kan blive uddannet i et eller andet erhverv som 18-, 20-, 22-årig og så blive i dette erhverv. Det betyder altså, at man må være villig til omskoling, til at gå på kurser hele tiden, og det kræver altså simpelt hen nytænkning.

Jeg vil også gerne nævne kvinderne i denne forbindelse og i forbindelse med mulighederne for at være på arbejdsmarkedet. Jeg tror, det er vigtigt – det gælder også mænd selvfølgelig, men i hvert fald mange kvinder, der ønsker at være på arbejdsmarkedet – at de får mulighed for flekstid og deltid, altså at det reelt ikke bliver sådan i dag, at man må vælge, om man vil være udearbejdende eller ej.

Jeg har også lyst til at nævne de ældre, som gerne vil bevare deres tilknytning til arbejdspladsen. Her er jo netop forslaget om delpension en vældig god ting. Det gælder om, at vi bliver meget mere fleksible, end vi har været før.

Jeg havde den store glæde at være på Teknologisk Institut i dag. Jeg ved godt, at det er svært at overkomme det hele, men det var uhyre interessant at høre folk fra forskellige afdelinger derude gøre rede for, hvilke fremtidsmuligheder der er. Kristeligt folkeparti lægger nemlig uhyre stor vægt på det teknologiske. Vi kommer ikke uden om det, og her fik vi da også understreget, at netop de små og mellemstore virksomheder ikke har råd til at købe teknologien, men i høj grad må have den tilbudt. Det er nok også noget, vi skal se på. Nu havde hr. Brusvang jo et meget kraftigt indlæg om, hvilke meninger man kunne have, men jeg mener, det er vigtigt som regeringsparti, og at det netop er vores styrke, at vi dér har mulighed for i regeringen at drøfte de ting, som vi erfarer rundt omkring i landet, og som vi synes der skal gøres noget ved. Jeg vil da også gerne sige her, at jeg altid finder f.eks., at de respektive fagministre er uhyre positive og gerne lytter og prøver at overveje, om der er noget at gøre på de fronter. Jeg tror, det er vigtigt, når det gælder det teknologiske, at vi overvejer, om vi tilgodeser de små og mellemstore virksomheder rigtigt, om der skal andre ting til, om bevillingerne

er store nok, om der skal omprioriteres eller ej. Jeg vil gerne lægge op til, at vi også i regeringssammenhæng ser på, om vi har grebet det rigtigt an eller der skal sættes andre ting ind her.

Der er nævnt miljøproblemer. Jeg tror, at noget af det vigtigste ved miljøproblemer er dette, at en virksomhed, når den starter, ved, på hvilke vilkår den starter, og at den, hvis der skal ændres noget, da ikke får et diktat fra den ene dag til den anden om, at det nu skal være sådan og sådan. Jeg besøgte forleden en virksomhed, som havde fået ikke mindre end fire forskellige direktiver i løbet af meget kort tid, så det var ganske umuligt at vide, hvad man skulle rette sig efter. Vedkommende virksomheds leder sagde også: det, vi har brug for, er at vide, hvor vi står, og hvad vi skal rette os efter, og det må vi så gøre, og er det ikke muligt at indpasse det inden for en overskuelig fremtid, må man altså nedlægge dette antal arbejdspladser. Men man må også huske på, at de mennesker, der har virksomhederne, ofte bor i samme område og indånder samme luft og bruger samme badevand, således at de er lige så interesseret som andre i at bevare vort miljø så rent som overhovedet muligt og investere store penge i det. Så kan det jo være lidt bittert på samme sted, at det måske er kommunen, der slet ikke renser sit spildevand eller gør noget som helst ved det, hvorimod en privat virksomhed gør så meget, som det overhovedet er muligt, og så måske endda har dårlige vilkår.

Jeg tror, vi skal bruge vores fornuft her. Vi prioriterer miljø særdeles højt, men vi må også give virksomhederne nogle reelle muligheder for at eksistere.

Vi får jo senere en iværksætterdebat, og den glæder jeg mig meget til. Jeg følger nøje dette, deltager i flere konferencer om disse problemer og ved, at der er en hel del, der skal tages op. Jeg tror, der her er muligheder for at skabe flere arbejdspladser, men problemet ligger jo også i, at man ikke følger disse iværksættere op, så mange må give op.

Det var også meget interessant i dag at høre ude på Teknologisk Institut, at en japaner, der har været her, havde brugt en enkelt ting til at forklare, at det, der egentlig skulle være det overordnede synspunkt, var den sunde fornuft. Det tror jeg egentlig er en meget sund tanke at få ind i sådan en debat, for

[Inger Stilling Pedersen]

jeg tror nemlig, at vi, uanset hvilket parti vi kommer fra, egentlig er meget interesseret i, at erhvervslivet får så gode forhold som muligt, at vi får skabt så gode arbejdspladser som muligt og så godt et arbejdsmiljø som overhovedet muligt. Det må være i vores fælles interesse; så kan vi være lidt uenige om, hvorvidt man skal give tilskud eller ikke eller gøre det på anden måde. Men vi vil i hvert fald prioritere det meget højt, og jeg vil gerne understrege det ved at sige, at kristeligt folkeparti betragter erhvervslivet som samfundets økonomiske grundvold, det, der gør, at vi overhovedet har mulighed for at give penge til noget som helst, og gør, at vi får nogle penge i kassen. Det må være i vores fælles interesse.

Dohrmann (FP):

Det er glædeligt, at vore industrivirksomheder inden for de sidste år har haft en positiv udvikling, således at de både har formået at slæbe nogle flere valutakroner hjem til den altid slunkne kasse og samtidig har sat gang i beskæftigelsen inden for dette område.

Jeg synes, det er helt i orden, at folketinget tager en debat om industriens vilkår. Der er blot én ting, vi skal gøre os fuldstændig klart herinde – og det siger jeg, fordi flere af regeringspartiernes ordførere ligesom har stået og taget æren for, at industrien har været inde i en god udvikling – og det er, at når det er gået godt for industrien, er det så absolut ikke noget, man skal takke hverken regering eller folketing for. Æren for, at det er gået godt, har alene vore industrivirksomheder – ledelse såvel som medarbejdere. Folketinget har jo i lighed med tidligere år ikke skabt andet end problemer for industrien. Man har væltet den ene byrde efter den anden over på den.

Vi husker alle sammen de kraftige forholdelser af sygedagpengene, arbejdsløshedsbidraget, som også blev forøget væsentligt, forhøjelsen af selskabsskatterne med 25 pct., hvor man efter regeringens forslag forhøjer selskabsskatterne så meget som vel aldrig nogen sinde tidligere. Det betyder direkte kapital ud af de enkelte virksomheder, kapital, som ellers ville være blevet anvendt til investeringer, nye virksomheder, flere ar-

bejdspladser og dermed igen have betydet flere valutakroner i kassen.

Vi husker også fra sidste år det indgreb, som et enigt folketing med undtagelse af fremskridtspartiet og en enkelt venstremand, der undlod at stemme, foretog over for skibsværfterne, et indgreb, som er ensbetydende med, at der måske nu kommer mellem 20.000 og 30.000 ekstra arbejdsløse inden for et område, hvor vi ellers trods hård konkurrence har klaret os godt. Jeg håber, at det flertal kan findes, hr. Risgaard Knudsen efterlyser, og som jeg kan forstå at CD er sympatisk indstillet over for. Om det er andet end ord, vil selvfølgelig vise sig, men der burde i hvert fald kunne findes et flertal her i folketinget på tværs af alle partiskel for at få det tåbelige og skadelige indgreb ændret og dermed igen medvirke til at gøre det nogenlunde rimeligt for vore værfter.

Men som sagt har folketinget og regeringen faktisk ikke gjort andet end at vælte nye omkostninger, nye byrder over på vore virksomheder, og derfor er det helt forkert, hvis nogen heroppe står og slår sig selv og deres respektive partier på skulderen og mener, at de skal have æren for noget som helst. Det skal de ikke. Det, industrien var allerbedst tjent med, var, at folketinget skabte nogle rimelige vilkår, nogle lavere omkostninger, sådan at den kunne få lov til at udvikle sig i frihed, således at de, for hvem det er lykkedes at tjene penge, fik lov til at beholde deres beløb for så senere selvfølgelig at investere dem i deres virksomheder.

Det, regeringen kan give et positivt bidrag til, er at få fjernet mange af de handelshindringer, der findes rundt om, også i EF, for dem findes der trods alt mange af. Efter at industrien har fået nogle bedre vilkår at trives under, skal vi have fjernet nogle af de fuldstændig konkurrenceforvridende tilskud, der findes.

Hermed er samtidig taget afstand fra de 100 mill. kr., ministeren omtaler i sin redegørelse. Jeg mener, at det strider 100 pct. mod den politik, regeringen ellers har erklæret at ville føre. Først forhøjer man selskabsskatterne, lægger nye byrder over på virksomhederne og pålægger dem en masse andre byrder, og så kommer industriministeren – og udenrigsministeren har også forsøgt at tage æren for det – springende med 100 mill. kr. Dermed optræder man igen som den glade jule-

[Dohrmann]

mand, der deler ud af de penge, man først tvangsmæssigt har inddrevet. Det er en fuldstændig forfejlet politik. Det er socialiseringspolitik, så det basker. Vi ved alle sammen, at nogle vil kunne komme i betragtning, når der uddeles et eller andet tilskud, mens andre ikke vil det, og de, der ikke opnår noget, vil selvfølgelig ikke kunne klare sig i konkurrencen med dem, der er så heldige at have nogle gode kontakter – måske nogle gode folk, der ved, hvilke knapper der skal trykkes på. Derfor er det så absolut en politik, som regeringen burde holde sig for god til og da i hvert fald slet ikke rejse rundt i land og rige og prale af, for når alt kommer til alt, er det jo socialdemokratisk politik, når den er værst. Først ødelægger man arbejdspladserne ved at suge pengene ud af virksomhederne, og så kommer man bagefter og vil optræde som de store redningsmænd. Det skulle såvel ministeren som hele regeringen holde sig for god til.

En anden ting, jeg også godt vil advare kraftigt imod – og her må jeg desværre også rette kritikken imod regeringspartierne – er den diskussion, der fortsat løber vedrørende OD. Hvis den enkelte virksomhed – og når jeg siger virksomhed, mener jeg såvel ledelse eller ejere som medarbejdere – kan enes om en frivillig ordning, overskudsdeling, medejerskab, eller hvad man vil, skal de da selvfølgelig have lov til det. Det startede vel egentlig med, at kristeligt folkeparti begyndte at tale om OD, så fulgte CD efter og gav sin tilslutning, hvorefter venstre ikke ville holde sig tilbage – de mener også, at det er yderst sympatisk – og minsandten om ikke også det konservative folkeparti nu har udtalt sympati for tanken. Lad da dem, der vil dele deres virksomhed med medarbejderne, gøre det, men folketinget bør holde sig langt; langt væk fra det, og det er i hvert fald dobbeltmoral, når nogle taler om lovindgreb og så samtidig nævner en frivillig ordning. Vi har en frivillig ordning i dag. Alle de, der vil købe aktier eller andre ting, har lov til det, og derfor skal folketinget bare holde fingrene langt væk og så lade de enkelte virksomheder finde ud af, om de vil have OD, så er det hele i orden. Men frivillighed og folketingets indblanding harmonerer ikke, det er to modsætninger, og derfor har folketinget og regeringen kun én eneste ting at gøre vedrørende OD, og det er at holde fingrene langt væk.

Men skal man prøve at drage en konklusion, så mener vi, at folketinget bør sænke erhvervslivets omkostninger og fjerne de mærkværdige støtteordninger, der findes. Det vil hele samfundet være bedst tjent med.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Det falder mig en smule for brystet, at hr. Dohrmann siger, at regeringspartierne ordførere tager æren for erhvervslivets succes. Det gør vi bestemt ikke. Men når vi nu er enige om, at det går fantastisk godt i erhvervslivet i øjeblikket, så er det vel ikke urimeligt, at vi påpeger, at det kunne være, fordi regeringen førte en politik, som var gavnlig også for erhvervslivet. Jeg tror nemlig godt, hr. Dohrmann kan forstå, at når omkostningsudviklingen er en af de laveste i Europa, så er det med til at øge erhvervslivets konkurrenceevne. Jeg tror også, hr. Dohrmann kan forstå, at når renten falder fra 22 til 10½ pct., så er det også med til at øge konkurrenceevnen i erhvervslivet. Jeg tror også, hr. Dohrmann kan forstå, at når vi ikke devaluerer hvert halve år, som vi gjorde før i tiden, men erhvervslivet ved, at kronen er helt fast, at de kan regne med den, så er det også med til at forøge erhvervslivets konkurrenceevne. Dette synes jeg ikke det er forkert at vi fortæller befolkningen.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Det er jo utrolig nemt for regeringspartierne talsmænd altid at sammenligne med, hvorledes det så ud for 3-4 år siden, dengang vi fik regeringsskiftet, da den forrige regering smed skidt, fordi den simpelt hen opgav; den kunne se, at det gik sin skæve gang, og at vi ville ende et vist sted. Men den holder bare ikke, hr. Flemming Hansen! Det er da rigtigt, at det er positivt, at renten er faldet, det skal vi alle sammen være glade for, men heller ikke det er noget, regeringen skal have æren for. Jeg vil gerne bede hr. Flemming Hansen nævne et land i verden, hvor renten ikke er faldet inden for den pågældende periode. Det er en international renteutvikling, og den skal vi da, som jeg sagde, være glade for alle sammen, men regeringen kunne have gjort det langt, langt bedre, hvis man havde

[Dohrmann]

undladt de ting, jeg nævnte, f.eks. forhøjelsen af selskabsskatterne og det overenskomstmæssige indgreb, man foretog, og så havde givet nogle skattelettelser i stedet for. Hvis man ligeledes havde undladt at forhøje sygedagpengebeløbet, hvis man havde undladt de enorme forhøjelser, som man pålagde hver enkelt medarbejder i den enkelte virksomhed i forbindelse med arbejdsløshedsbidraget, så ville dansk industri simpelt hen have været sådan på toppen i dag, at den ville have slået alle rekorder, og jeg tror desværre ikke, at den optimisme, der har været i industrien, holder, bl.a. fordi en stor, stor del af denne optimisme er kunstigt skabt. Lad os håbe, at den kan holde. Uanset hvilket parti vi tilhører, må vi håbe, at det fortsat vil gå så nogenlunde, men det er en kunstig optimisme, der findes, og den burde have været virkelig i stedet for. Det kunne regeringen have sørget for, hvis den havde haft viljen og modet til det.

Korneliusen (S):

Specielt gennemlæsningen af de afsnit i industriministerens redegørelse, der handler om teknologifremme, efterlader indtrykket af en meget lidt kreativ, ja, næsten handlinglammet industriminister. Efter på side 4 i redegørelsen at have konstateret, at dansk erhvervsliv på de højt teknologiske områder er meget vanskeligt stillet i forhold til forskning og udvikling, venter man spændt på industriministerens løsningsforslag til at bringe industrien ud af denne vanskelige situation, og øverst på side 5 kommer så svaret – jeg citerer: »... undervisningsministeriet og industriministeriet arbejder målbevidst på at finde nye veje og områder for dette samarbejde.« Senere hedder det i redegørelsen under overskriften *Den offensive linje* – jeg citerer: »Behovet for et særligt bioteknologisk udviklingsprogram vil blive drøftet med organisationerne.« Er det det, industriministeren kalder et teknologisk tigerspring? Jeg vil snarere kalde det et frøhop.

Virkelighedens verden er jo, at Danmark i procent af bruttonationalproduktet sammenlignet med de vestlige industrilande på forsknings- og udviklingsområdet kun ligger på en sjetteplads af otte nationer, at det informationsteknologiske udviklingsprogram allerede i 1986 ikke længere er et udtryk for en akti-

vitetsudvidelse, at industriministerens redegørelse ikke anviser konkrete nye tiltag på teknologifremmeområdet, og at regeringen i sit finanslovforslag opererer med besparelser på mellem 20 og 25 pct. på hele teknologifremmeområdet. Det går simpelt hen ikke. Der er behov for en mere målrettet indsats.

Det er med de her nævnte tal indlysende, at man uden yderligere nye tiltag i 1990 vil stå i den situation, at man stort set får afskaffet de teknologifremmeordninger, som den socialdemokratiske industriminister, hr. Erling Jensen, for 10 år siden fik etableret. Der er derfor et oplagt behov for at få opstillet en handlingsplan og få sikret en bred politisk opbakning omkring en sådan plan, som naturligvis kunne bestå i at føre udviklingen tilbage til situationen fra før skabelsen af det teknologiske udviklingsprogram, så man atter hævdede bevillingerne til teknologirådet, til produktudviklingsordning osv.

En sådan løsning på problemet virker imidlertid meget perspektivløs. Man kunne derfor i stedet foreslå, at der i de kommende år blev etableret yderligere teknologiske udviklingsprogrammer. For den sags skyld kunne der godt allerede nu igangsættes et nyt teknologisk udviklingsprogram inden for det informationsmæssige område, fordi det allerede vil være afviklet i 1990.

Som andre oplagte områder for nye teknologiske udviklingsprogrammer kunne nævnes materialeteknologi, levedsmiddelteknologi, bioteknologi, miljøteknologi og energiteknologi, og ud over teknologiske udviklingsprogrammer bør der etableres en kraftigere indsats for at få erhvervslivet til at øge sin egen forsknings- og udviklingsvirksomhed. Dette kan fremmes på forskellige måder, f.eks. ved at bidrage med offentlig organisering af samarbejdet med små og mellemstore virksomheder, ved at lade amter og kommuner gå aktivt med ind i løbende teknologifremmeordninger og ved at tage en åben drøftelse om andre ordninger, der skaber lyst og vilje i industrien til at øge forsknings- og udviklingsindsatsen.

Som et yderligere initiativ og som et eksempel kunne nævnes olie/gasområdet. Her kunne der selvstændigt med finansiering fra koncessionshaverne etableres en teknologisk udvindingsfond på mindst 100 mill. kr. om året, rettet specielt mod den nordatlantiske udvindingsproblematik. Midlerne kunne sty-

[Korneliusen]

res efter en konstruktion efter samme princip som det, teknologirådet er organiseret efter.

Tilsvarende med udviklingsfonde på andre områder, f.eks. i landbrugssektoren.

Endelig skal der peges på muligheden for at øge den indsats, der så småt er ved at blive organiseret med henblik på at fremme kontakten mellem erhvervsliv og læreanstalter. Dette kunne ske ved at øge støtten til de igangværende planer og ordninger ved Danmarks tekniske højskole, ved Århus universitet og ved Ålborg universitetscenter, ligesom andre initiativer kunne tages ved andre læreanstalter af samme type som Nordjyllands udviklingscenter, der er etableret under Ålborg universitetscenter.

Der er behov for, hr. industriminister, en gennearbejdelse af disse og andre ideer for at få sat nye initiativer i gang, og jeg opfordrer indstændigt industriministeren til meget hurtigt at tage kontakt med de politiske partier, herunder socialdemokratiet, med henblik på at få forslag frem til løsninger på dette område. Ellers vil socialdemokratiet gennem en særlig forespørgselsdebat forsøge at fastlægge rammerne for en aktiv, kreativ teknologipolitik.

Svend Andersen (S):

Jeg har tegnet mig for at sige noget om det afsnit, der vedrører værftsproblematikken. Nu har vi allerede diskuteret en del af den, men alligevel mener jeg, der tilbage står et par punkter.

Jeg vil understrege, at som ministeren selvfølgelig er klar over, er socialdemokratiet villig til at støtte alle de forslag, regeringen kan og vil komme med til gavn for den situation, værfterne er i for tiden. Vi har støttet det, der er kommet, men vi har peget på, at det er nødvendigt, at der gøres yderligere og laves yderligere nogle ting.

Et af de områder, vi har peget på, er, at hjemmemarkedsordningen for større ombygninger udvides, således at der gives lån på samme vilkår som for nybygninger. Vi har ikke rigtig fået ministerens kommentar hertil. Vi er klar over, at der findes en hjemmemarkedsordning for ombygninger, men det, vi tænker på, er altså en udvidelse af denne ordning.

Den konservative ordfører, hr. Flemming Hansen, nævnte, at situationen for værfterne

ikke var specielt dansk, det var en international krise, og det lød nærmest, som om det så egentlig ikke var nødvendigt at gøre noget. Men intet er vel mere fejlagtigt, for det er netop i den nuværende situation, det er nødvendigt at sikre, at det ikke er de danske værfter, der bukker under i den internationale krise.

Derfor vil jeg igen spørge ministeren, hvordan det går med de tanker, som jeg ved ministeren har haft om fremrykning af statsordrer. Vi ved, at ministeren har henvendt sig til sine kollegaer, men vi har ikke rigtig fået noget at vide om resultatet af denne henvendelse.

Jeg har tidligere på socialdemokratiets vegne peget på nogle punkter; bl.a. har jeg nævnt behovet for en ny færge til Bornholmstrafikken, for ombygning af færger, bygning af hjemmevernsskuttere, bygning af fiskeriinspektionsskibe og bygning af sandpumpere.

Det er nødvendigt, at disse aktuelle statslige behov kommer frem og bliver lagt i ordre hos værfterne på et tidspunkt, hvor det ikke skal konkurrere med andre ordrer. Det ville det jo komme til, hvis ministeren venter til et senere tidspunkt, hvor der så forhåbentlig vil være ordrer fra de private redere.

En anden ting, som der også er behov for at vi får afklaring på nu, er spørgsmålet om en udvidet matching. Det har været diskuteret tidligere på dagen, men jeg synes ikke, vi har fået et rigtigt svar fra ministeren. Vi er helt klar over, at ministeren ikke ønsker at give kompensation i form af en direkte statsstøtte, og det er vi enige med ministeren i. Det var det spørgsmål, ministeren efterlyste et svar på fra os, og det har han hermed fået.

Men jeg vil godt gentage, at vi går ind for en udvidelse af matchingordningen. Og det forstod jeg på bl.a. hr. Brusvang at man også herfra ville gå ind for. Det må ministeren så tage som udtryk for, at der er et flertal for, at ministeren bevæger sig på det punkt. Det er ikke nok at sige, at man ikke vil give direkte statsstøtte, men at der er mulighed for matching. Man må komme frem af busken og indrømme, at der er et flertal for en udvidelse af denne ordning, og det ville vi meget gerne have et svar på nu. Jeg mener ikke, det er nok at vente på, at der kommer et forslag fra organisationerne.

Arne Jensen (S):

På samme måde som vores ordfører, den tidligere og særdeles progressive industriminister, hr. Erling Jensen, indledte med et citat fra en revyvisse, vil jeg også tage udgangspunkt i en sang, en dybt ironisk vise af Niels Hausgaard om regeringens nye slogan: »Opsvinget har bidt sig fast« hedder det.

Ironien i de små og søde vers har faktisk allerede nu udstillet regeringens letkøbte flokler for befolkningen på en særdeles effektiv måde, og at tingene skæres ud i pap af en nordjysk kunstner, gør det jo ekstra aktuelt, både for industriministeren og for os andre, der er valgt i det nordjyske.

Jeg skal knytte et par kommentarer til omtalte opsving hvad angår egnsudviklingen i hele landet og med specielt lys på det nordjyske som eksempel.

Ministeren er i sin redegørelse forbavsende tavs om egnsudviklingsområder. Er det mon Industrirådet, der har været pennefører? Den landsdel – altså Nordjylland – som har de laveste gennemsnitsindkomster og den højeste arbejdsløshed i hele landet, bliver erhvervsmæssigt mishandlet af denne regering.

Hvis vi skal blive i sloganformen, må man vel sige, at opsvinget absolut ikke har bidt sig fast i det nordjyske, tværtimod. Det er på vej til enten at bide eller æde hele egnsudviklingsordningen, og det kan faktisk dokumenteres med ministerens egne tal på de spørgsmål, vi har stillet.

Ser man på egnsudviklingen og HMI-låneordningen under ét, er den reduceret fra 407 mill. kr. i 1981 til 260 mill. kr. i 1985. Yderligere en reduktion i personaleantallet i egnsudviklingsdirektoratet i Silkeborg beviser, at der er baggrund for de ting, vi her fremfører. Der er tale om en reduktion i Silkeborg fra 42 til 26 inden for den samme årrække, og så har jeg slet ikke omtalt den reduktion, der kommer yderligere i 1986.

Denne mishandling af en erhvervsmæssigt svag landsdel, som Nordjylland er, viser sig også i den debat, vi har haft om Nordjyllands amtskommunes Nordek-program. Det er jo stadig uafklaret, og jeg må spørge ministeren: hvornår får vi igen en fremadrettet industripolitik i dette land? Og hvornår får vi yderligere midler til egnsudvikling og til erhvervsfremme?

Og så endelig en slutbemærkning. Det er måske lidt stærkt sagt, men jeg siger det: både den nuværende industriminister og regeringen har faktisk været en katastrofe for hele egnsudviklingsideen. Jeg mener, vi kan dokumentere denne påstand, og det er også – det kan ministeren få bekræftet – forstået overalt i det nordjyske.

Vi er naturligvis indstillet på, at der sættes yderligere midler ind på eksportområdet, det har vi faktisk længe efterlyst, men vi er dybt uenige i, at de midler skal stjæles fra egnsudviklingsordningerne. I øvrigt kan jeg, hvis ministeren betvivler de her fremførte bemærkninger, anbefale, at han konsulterer samtlige kommuner, erhvervschefer og erhvervsråd i Nordjyllands amt: dér vil han få bekræftet de her fremførte synspunkter.

Tove Lindbo Larsen (S):

Der er to områder i ministerens redegørelse, som jeg godt vil knytte nogle kommentarer til. Det ene er afsnittet om bioteknologi og det andet afsnittet om pris- og avanceloven.

For at tage det første så er der ingen tvivl om, at hvis vi vil satse på bioteknologien, vil det gavne dansk industri. Nu skal man jo ikke forfalde til at tro, at bioteknologien er noget ganske nyt. Det drejer sig om mange forskellige ting, og en hel del har allerede været anvendt gennem en lang årrække, men det drejer sig om at satse på noget nyt og tage nogle initiativer.

Man kunne godt pege på tre områder i det mindste, hvor der var nogle fremtidsmuligheder inden for det bioteknologiske. Jeg tænker på der farmaceutiske, hvor man er meget godt i gang, på nærings- og nydelsesmiddelområdet, hvor man også er godt i gang, men hvor det ikke rigtig er kommet op til overfladen endnu, og så selvfølgelig også på den kemiske industri.

Ministeren gør nogle bemærkninger i sin redegørelse om, at det er vigtigt at interessere sig for en videreudvikling, og det er jeg enig i, men jeg tror, at vi har et andet tempo både at tænke og at handle i, og derfor er det vigtigt, at vi ser lige præcis, hvad det er, dette drejer sig om. Der knytter sig nemlig megen forventning til spørgsmålet om bioteknologi, lige så vel som der knytter sig nogen frygt til det.

[Tove Lindbo Larsen]

Forventningen går naturligvis i industrien på den effektivitet, man kan forvente. Hele ændringen i den industrielle produktion og proces vil uden tvivl blive rentabel på længere sigt.

Man kan også forvente en formindsket brug af kemikalier i fremtiden, hvis man forstår at udnytte den bioteknologiske gren godt nok, og man kunne måske også forestille sig, at man kunne producere nogle levnedsmidler med et andet og bedre næringsindhold eller måske nogle blandede produkter, som vi kunne se på med mere ernæringsvenlige øjne. Men nu nærmer jo så også frygten sig, for det drejer sig jo ikke alene om at se på en øget produktion, en øget eksport og den økonomi, der knytter sig til det. Der er også en frygt forbundet med, at man kan gennemføre en sådan produktionsændring. Der er en risiko for mennesker og for miljø. Jeg tænker både på arbejdsmiljøet og på den skade, som man kan bibringe naturen ved at lave om på den industrielle proces.

Vi ved jo, at hvis vi begynder at ændre på de økologiske mekanismer, kan vi komme ud for nogle voldsomme vanskeligheder. Det vil sige, at dette drejer sig både om miljøpolitik og om ernæringspolitik. Det drejer sig også om forskning, produktudvikling og – ja, jeg må sige miljøbeskyttelse én gang til, for det er jo overordentlig vigtigt. Der er ingen tvivl om, at skal det lykkes, skal der et initiativ til. Ministeren siger i sin redegørelse, at man har drøftet det, og at man vil kigge nærmere på det i regeringen. Og da er det, jeg peger på, at det er nødvendigt at tage de stærke briller på, så man ikke alene kigger på det, men også er aktiv på området.

Så nogle få ord om pris- og monopolløven. Ministeren skriver, at den er 30 år gammel, og det tror jeg vi har haft lejlighed til at sige her i folketinget mange gange. Der har været foretaget justeringer undervejs, siger ministeren. Ja men for os at se har det ikke været de rigtige justeringer. Vi ønskede en anden form for justeringer end dem, regeringen fremlagde.

Socialdemokratiet vil arbejde for en mere effektiv priskontrol. Tænk alene på, hvad man har foretaget sig over for lønmodtagerne i de tre år, vi har haft en borgerlig regering! Modsat har man jo ikke skærpet kontrollen. Man har skåret ned på medarbejderantallet, og man har ikke øget

den kontrol, som vi mener er nødvendig. Spørg bare fagbevægelsen! Dens kommentarer i dagspressen og andre steder er jo også, at der er et uligevægtigt forhold mellem det, man har skåret ned, de vilkår, man har givet arbejdsgiverne, og den kontrol, der er med priserne.

Det skal heller ikke nægtes, at vi mener, at forbrugerne er for lidt repræsenteret i de organer, der knytter sig til monopolløvgivningen, det har jeg også haft lejlighed til at sige indtil mange gange her, og nu ser jeg så med forventning – og med frygt måske også – hen til den rapport, som kommer fra ministerens hånd en af de første måneder i året. Jeg håber, at forventningerne får overhånd fremfor frygten.

Jytte Hilden (S):

Industripolitik er på det seneste blevet et spørgsmål om tigerspring, så jeg skal også komme med mit lille bud på et bioteknologisk tigerindespring.

Det, jeg synes man kunne mangle i industriministerens redegørelse, er en forståelse for sammenhænge, en forståelse for, at industripolitik ikke alene er et spørgsmål om, at vi giver nogle penge til produktion og udvikling, og ikke alene er et spørgsmål om, at vi fokuserer på noget målrettet forskning, men at industripolitik i høj grad er et spørgsmål om at forstå, hvad der er tradition for i det enkelte land. Vi har efterhånden mange århundreders tradition for at lave godt landbrug, og vi har et meget højtudviklet sundhedsvæsen; derfor kunne man godt i industripolitiske programmer ønske sig, at denne sammenhæng mellem, hvad vi har tradition for, og hvad vi er gode til, fremgik langt klarere som en industripolitisk målsætning, f.eks. på det bioteknologiske område.

Dertil kommer så, at der ikke alene skal forskes målrettet og ensidigt på enkelte ting, men at basis for en industripolitisk udvikling faktisk er en bred grundforskning på de områder, som jeg bl.a. her snakker om, og det vil sige, som det allerede er nævnt, at man kunne tænke sig en bedre ernæringsforskning, man kunne også tænke sig en selvstændig dansk forskning vedrørende risiko- og sikkerhedsforhold i forbindelse med bl.a. de nyeste bioteknologier såsom gensplejsning. Her havde vi faktisk en mulighed for at være

[Jytte Hilden]

i front, og det hører også med, når man snakker industripolitik.

Så er der også det spørgsmål, som vi har oplevet i forbindelse med virksomheden Novos ansøgning om en gensplejningsfabrik ved Kalundborg. Der har vi oplevet, at det er svært for det offentliges personale, for de mennesker, der rent faktisk skal stå mål med ekspertisen i industrien, at være på højde med den viden, som man har i industrien, og det vil sige, at en industripolitik og bl.a. dette bioteknologiske tigerspring også må indeholde et element af uddannelse af det offentliges personale både i centraladministration, i amter og i kommuner plus et generelt løft på vores forskellige forskningsinstitutioner, for ellers kan vi ikke spille denne konstruktive ping-pong med vore virksomheder. Ellers kan de ikke føle sig sikre på, at det rent faktisk er de rigtige spørgsmål, der bliver stillet, og dermed ikke føle sig sikre på, om tingene bliver accepteret i befolkningen.

Det er klart, at når jeg nævner Kalundborg, er det, fordi det er dér, jeg er valgt, og fra tid til anden har jeg oplevet en næsten grænseløs frygt for disse trepattede køer og lyserøde bakterier, som man frygter kan smutte ud fra diverse fabrikker.

Og det bringer mig til det sidste punkt, som er vigtigt, når man vil forsøge at lave et samlet program, nemlig forståelsen for en bred folkelig oplysningskampagne. Nu har vi netop her i folketinget vedtaget at få et teknologinævn, og et sådant teknologinævn kunne udmærket have som opgave at informere bredt om disse bioteknologiske ting.

Altså penge til en målsætning for decideret udvikling og produktion på det bioteknologiske område med basis i vores tradition for landbrug og højt sundhedsvæsen. Spørgsmålet om både grundforskning og målrettet forskning, spørgsmålet om uddannelse af det offentliges personale alle de steder, hvor man møder krav til denne industri, et ønske om at støtte og hjælpe industrien samt en bred oplysningskampagne hører for mig at se til det, som vi kunne kalde endnu et tigerspring.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har lyttet opmærksomt til deltagerne i denne interessante og – forekommer det mig – positive debat.

Mit foreløbige indtryk er, at der er tilslutning til den overordnede industripolitiske linje, som regeringen har lagt, og den tilslutning er jeg glad for og tilfreds med.

Nu vel, der er rejst kritik fra oppositionens side af redegørelsen, og det er vel en kritik, som altid vil forekomme, uanset hvordan partierne er placeret i denne sal.

Jeg vil også tillade mig at gøre opmærksom på, at det ikke er nogen nem opgave at skrive en industripolitisk redegørelse, som skal fremstille industriens situation, dens resultater og dens fremtid.

Jeg vil gerne indlede med at takke for de positive bemærkninger, som er kommet fra en del af medlemmerne, ikke mindst naturligvis fra regeringspartierne ordførere.

Hr. Erling Jensen talte om nødvendigheden af en samordnet industripolitik, og dér er jeg ganske enig med min forgænger. Det er ikke alene de foranstaltninger, som industriministeriet står for, der udgør industripolitikken. Industripolitik kan man finde hos undervisningsministeren vedrørende uddannelse, hos miljøministeren vedrørende miljø, hos skatteministeren f.eks. vedrørende de mange skattelove og regler, som gælder for industrien, hos arbejdsministeren, forskningsministeren, og således kunne jeg blive ved. Det er naturligvis en kæmpeopgave at få alle disse forskellige initiativer, som hører under forskellige ministre, samordnet, således at de kan virke som et hele og ikke risikere at modvirke hinanden.

Hr. Erling Jensen siger, at midlerne til erhvervsfremmeordningerne ikke skal komme fra andre erhvervsfremmebevillinger. Nu er det jo således, at det, vi her taler om, er forslag til finanslov for 1986, og vi er jo heldigvis ikke færdige med forhandlingerne på dette punkt. Jeg vil da ikke afvise, at der kan blive tale om et andet flertal her i folketinget, som måske vil ændre på det forslag, som regeringen har lagt frem, men på den anden side synes jeg ikke, det tjener noget formål at gå ind i forskellige hypotetiske situationer, som måtte opstå, inden vi skal stemme om dette forslag til finanslov for 1986.

Hr. Erling Jensen spørger, hvorfor det varrede så længe, inden erhvervsfremmeordningen blev understøttet med yderligere en rammebevilling på 100 mill. kr. Ja, forklaringen er den ganske enkle, at regeringen i foråret traf beslutning om at sænke bevillingen på

[Industriministeren]

244 mill. kr. i 1985 til 230 mill. kr. i 1986, og denne, synes jeg, meget beskedne besparelse gav jo anledning til en voldsom kritik, så efter at vi samtidig havde afholdt de omtalte Marienborgmøder, blev regeringen enig om, at det var nødvendigt at give et positivt signal og at fremme bevillingerne til dette formål.

Hr. Erling Jensen gjorde en del bemærkninger om teknologiafsnittet og komplimenterede for teksten, men ikke for de beskæringer, som regeringen har foreslået. Hr. Bjørn Westh var inde på samme emne. Jeg må også her sige, at der jo foreløbig er tale om forslag, som skal gælde i 1986, og jeg tør ikke afgøre, hvor meget eller hvor lidt af alt dette der kommer igennem. Jeg ved, at min kollega finansministeren er i fuld gang med sonderinger med hensyn til, hvordan finansloven kommer til at se ud, og vi må stadig væk afvente, hvad det drejer sig om.

Jeg må samtidig understrege og erindre min kollega hr. Erling Jensen om, at teknologirådet og teknologistyrelsen har en selvstændig status. De er på mange måder i stand til at indrette sig, som de vil – efter folketingets forskrifter og direktiver naturligvis – og både i Tåstrup og hos Jydsk Teknologi i Århus og hos de 26 godkendte teknologiske serviceinstitutter har man formået at opbygge en administration og et regelsæt, som må siges at være absolut effektive. Det viser sig jo også ved, at brugerbetalingen udgør 70 pct. af disse institutters samlede udgifter.

Vi mener i industriministeriet, at det vil være muligt at opretholde niveauet for 1985 også i 1986, og det skyldes det såkaldte minibudgetforlig, hvorefter vi kan overføre bevillinger fra det ene år til det andet. Vi har altså på grund af denne overførselsret, også den indre overførselsret mellem vore teknologifremmeordninger, muligheder for at udligne, og jeg er da meget taknemmelig for, at folketinget har vist teknologirådet og teknologistyrelsen denne tillid.

Jeg kan så også sige, at vore betalte dele af udgifterne er i stigning, og det garanterer og sikrer jo, at projekterne er erhvervsrelaterede, så det er alt i alt, synes jeg, en meget positiv ordning.

Så taler hr. Erling Jensen om at gøre produktudviklingsordningerne mere aktive, og det kunne jeg da også godt tænke mig, men jeg må erindre om, at det var erhvervsudval-

get, der ved en betænkning den 31. januar begrænsede vore muligheder for at gøre disse ordninger mere aktive, idet man fik vedtaget, at tilskuddet højst kan udgøre 2 mill. kr. til hvert projekt, og at ingen virksomhed kan modtage mere end 2 mill. kr. i tilskud. Det var jo en alvorlig begrænsning, og det har forhindret, at vi har været i stand til at få så mange penge presset ud, som vi egentlig havde tænkt os. Man må heller ikke glemme, at man samtidig i tillægsbetænkningen fik vedtaget et forslag om, at tilskud kan nægtes, hvis det på grund af virksomhedernes størrelse og soliditet er rimeligt at forvente, at produktudviklingen vil blive gennemført også uden tilskud. Dette var også en begrænsning, og det er, ligesom det ikke hænger sammen, for det var jo folketingets store, brede flertal, der fik disse ændringsforslag vedtaget. Det var ikke undertegnede, der stillede disse ændringsforslag. Nej, det var det radikale venstre, og det var også således, at nogle af dem på forhånd havde fået tilslutning fra SF. Jeg forstod godt hensigten med det, nemlig at man fik flere midler ud til de små og mellemstore virksomheder, men praksis har jo vist, at vi endnu ikke har fået særlig mange ansøgninger fra disse små og mellemstore virksomheder, og vi kan ikke komme af med pengene, uden at vi også får nogle ansøgninger.

Hr. Erling Jensen var også inde på spørgsmålet om egnsudviklingen, og jeg vil gerne sige, at jeg ikke har nogen tanker om at beskære egnsudviklingsmidlerne. Jeg har brug for hver eneste krone, der står på denne konto, men det vil jeg gerne komme tilbage til, når jeg skal svare hr. Arne Jensen, der var inde på nogle helt overdramatiske formuleringer.

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at sige mere om skibsværfterne på nuværende tidspunkt; dog har jeg en bemærkning til hr. Brusvang, og det er den, at det er regeringens politik at arbejde for en nedtrapning af EF- og OECD-landenes statsstøtte til de nationale skibsværfter. Der har i perioder været en tendens til fremskridt for denne politik, men netop nu er der en tendens til fastfrysning eller ligefrem en forøgelse af subsidierne, og vi har jo i regeringen måttet betræde samme vej ved at fremlægge vores skibsværftspakke. Uanset hvad man mener om indholdet i denne pakke, så er det jo yderligere subsidierin-

[Industriministeren]

ger. Det skal jeg ned at have godkendt i Bruxelles på et eller andet tidspunkt, og det vil jeg selvfølgelig gøre med henvisning til, at man har givet tilladelse til, at andre EF-lande kan give andre og større beløb.

Jeg kan sige til folketinget, at EF-Ministerrådet i sidste uge havde et første møde om muligheden for at forhandle sig frem til en fælles søfartspolitik, og det er jo en positiv overvejelse værd at søge at inddrage de europæiske skibsværfters situation i denne debat. Skibsfartens vanskeligheder er vel den væsentligste årsag til skibsværfternes markedssituation, idet der er mangel på ordrer, og denne markedssituation er der jo ingen i denne sal – i hvert fald ikke industriministeren – der kan ændre på.

Hr. Rahbæk Møller var også inde på eksportfremme. Jeg skal ikke tilføje mere her, men kun sige, at det teknologiske udviklingsprogram bevares uændret bevillingsmæssigt set. Men jeg erkender, at vi har skåret ned på bevillingerne til teknologi i øvrigt, og det skal jeg komme tilbage til, når jeg når frem til hr. Korneliusen.

Med hensyn til industripolitik uden vision: ja, jeg har godt bemærket, at der har været nogen kritik af det, og jeg ved såmænd ikke, hvor mange visioner en politiker og nogle embedsmænd er i stand til at fremføre i den forbindelse. Vi kan naturligvis altid prøve på at stimulere f.eks. virksomhederne og måske også vores institutter og laboratorier til at foretage forskning og udvikling på feltet, men vi kan aldrig nogen sinde organisere dette i form af virksomheder, som skal, om jeg så må sige, producere og markedsføre de produkter, der kan komme ud af det. Jeg må dog pege på, at vi er meget aktive f.eks. i de programmer, som går over landegrænserne: ESPRIT, EUREKA, og hvad de nu hedder alle sammen, og vi mener, at der her er muligheder for, at det kan virke som murbrækker, således at virksomhederne i de forskellige lande kan komme i en sådan situation, at de bliver interesserede i at samarbejde. Men de holder jo alle sammen kortene tæt ind til sig, for hvis de endelig har fundet frem til en ny udvikling af et eller andet produkt eller måske en helt ny teknologi, er de ikke til sinds at dele denne viden med andre.

Jeg må gøre hr. Rahbæk Møller opmærksom på, at teknologirådet og teknologistyrelsen allerede i dag er meget opmærksomme

på at finde frem til nye områder. Det var teknologirådet f.eks., der nedsatte et udvalg, der tog initiativ til, at vi kunne få et ekstra input med hensyn til informationsteknologi, og det er også et sådant råd eller udvalg, som har taget initiativet til, at vi skulle gøre et forsøg på at få mere forskning og udvikling i gang inden for bioteknologiområdet. Vi har forsøgt nu i industripolitisk kontakttudvalg at få en debat i gang, og vi har også henstillet til de forskellige deltagere, at de undersøger problemerne nøjere og giver os svar på en lang række spørgsmål, alt sammen naturligvis med henblik på at opstille et program.

Jeg takker hr. Rahbæk Møller for bemærkningerne vedrørende patentdirektoratet. Jeg kan oplyse, at der bliver en regeringskonference i EF i midten af december vedrørende dette spørgsmål, og hvis den fører til, at man sætter EF-patentkonventionen i kraft med disse 7 eller 8 medlemslande, og vi ikke går med, forstod jeg på hr. Rahbæk Møller, at der er en stor chance for, at vi kan få bred tilslutning her i tinget til, at vi tilslutter os Münchenkonventionen. Jeg bemærkede forudsætningen: at direktoratet moderniseres, og det glæder mig, at folketingets finansudvalg har givet de nødvendige bevillinger, således at vi kan komme i gang med denne stærkt tiltrængte modernisering. Det er utilfredsstillende, at vi i 1985 har 36.000–40.000 ansøgninger liggende, og at ekspeditionstiden i patentdirektoratet er oppe på 6 år; det er et forhold, der må ændres, og jeg er taknemlig for, hvad hr. Rahbæk Møller bekræftede heroppe fra folketingets talerstol.

Jeg takker hr. Larsen-Ledet for bemærkningerne om, at man ikke afviser en omfordeling af midlerne inden for industriministeriets område, og jeg vil gerne give tilsagn om, at vi kommer til at tale meget mere om dette i de kommende dage og uger. Jeg håber meget, at vi kan finde en mulighed for at undgå yderligere beskæringer i industriministeriets erhvervsfremmeordninger. Jeg skal ikke komme nærmere ind på dette spørgsmål her, men jeg kan sige, at denne 100 mill. kr.s rammebevilling for størstepartens vedkommende må og skal være nye penge, fordi jeg ikke har flere muligheder for at beskære de forholdsvist små budgetter, jeg har inden for mit administrationsområde.

[Industriministeren]

Jeg er helt enig med hr. Larsen-Ledet i, at vi må have etableret et tættere samarbejde mellem virksomhederne, og mange af vore ordninger går netop ud på dette. Jeg tænker på, at vi forudsætter, at der skal være mindst tre virksomheder sammen f.eks. om mange af de initiativer, som vi prøver at sætte på skinner. Jeg tænker også på, at vi forsøger at få styrket eksportkonsulentordningen, hvor professionelle eksportfolk går ud og samler mindst tre virksomheder om et eller andet initiativ. Det er også med i det nye eksportfremmeprogram.

Jeg mener, at vi har flere iværksættere i Danmark, end man har i de lande, vi kan sammenligne os med. Det, vi i øvrigt har i Danmark, som man ikke har andre steder, er et meget stort flertal af små og mellemstore virksomheder. Vi mangler de helt store virksomheder, som også kunne medvirke til en innovation og fornyelse. Det er ikke altid, at »small is beautiful«. Det viser sig desværre, at situationen er den, at vi måske går glip af noget, fordi vi ikke har de store virksomheder, som virkelig er i stand til at sætte noget ind på dette felt, også når det drejer sig om at åbne nye produktionslinjer. Det er jo en kostbar foranstaltning, og der er tilsyneladende mange, der viger tilbage for at tage sådanne initiativer.

Hele vores filosofi i industriministeriet er jo netop, at alt, hvad vi foretager os, sker i form af hjælp til selvhjælp. Vore ordninger kan kun udløse kapital til virksomhederne under forudsætning af, at disse virksomheder selv stiller et tilsvarende beløb til rådighed, og derfor er jeg også enig med hr. Larsen-Ledet på dette punkt.

Hr. Larsen-Ledet sluttede sit indlæg med nogle bemærkninger om overskudsdeling, og jeg skal sige, at den forbedring af industriens indtjeningssevne, som har kunnet konstateres i de senere år, har gjort det helt naturligt for flere og flere virksomhedsledere og -ejere at give medarbejderne andel i de opnåede resultater. Regeringen ser med stor glæde på denne udvikling.

Jeg vil imidlertid benytte lejligheden til at understrege regeringens hovedsynspunkt, nemlig at overskudsdeling skal ske på frivillig basis. For at fremme udbredelsen af frivillige ordninger har arbejdsministeriet nedsat et embedsmandsudvalg, der skal klarlægge og analysere frivillig overskudsdeling, og i

dette arbejde indgår en vurdering af, hvilke blokeringer der lovgivningsmæssigt og på andre måder er for en yderligere udbredelse af sådanne ordninger. Men jeg kan sige til hr. Dohrmann, at der er tale om frivillige, skræddersyede ordninger for den enkelte virksomhed.

Hr. Svend Heiselberg og flere andre talere var inde på behovet for en ny kortbølgesender, og dette behov er jeg klar over foreligger. Jeg har også et ønske om at få det klaret, men beslutningen hæmmes ikke alene af manglende bevilling, men også af de miljøhensyn, som opstår – vi kender alle sammen problemet med Buksør Odde og Gyllingnæs.

Vi har ikke glemt denne nye kortbølgestation, og jeg håber, at det på et eller andet tidspunkt lykkes at få det gennemført.

Nu er min taletid desværre udløbet, men der var unægtelig mange indlæg til mig, hr. formand. Jeg ved ikke, om jeg kan få lov til at forsætte en kort stund endnu. Det tror jeg trods alt vil, om jeg så må sige, fremme udviklingen af den samlede forhandling. Tak.

Jeg vil sige, at jeg stort set er enig med hr. Korneliusen i meget af det, der blev sagt, men jeg må dog understrege, at det er ikke det offentlige, som kan være udfarende på dette punkt. Forholdet er det, at vi kan stimulere forskningen og udviklingen mange steder, både på vore laboratorier, på vore institutter og også i vore virksomheder, men politikere og embedsmænd kan ikke selv tage initiativet. Det er nu engang således, at det ligger i den private regie.

Jeg må også igen understrege, at vi har EUREKA, vi har ESPRIT, og vi har også et nordisk industrifond. Vi har på mange måder gjort alt, hvad vi kunne for uddannelse og forskning. Jeg er helt enig med hr. Korneliusen i, at det er en klar forudsætning for, at vi overhovedet kan komme videre.

Jeg kommer selv, som flere har gjort opmærksom på, fra Nordjylland, og vi har her AUC. For nylig havde vi et heldagsmøde, og prorektor sagde da, at han mente, at AUC var det mest erhvervsrettede universitet, vi havde herhjemme. Han vidste ikke rigtig, om han skulle være ked af det eller han skulle være glad for det, men jeg sagde, at han skulle være stolt af det, for jeg mener, det er helt nødvendigt, at vi får etableret et nærmere samarbejde mellem på den ene side uni-

[Industriministeren]

versiteter og højere læreanstalter og på den anden side vore virksomheder.

Jeg er parat til at komme til samråd i erhvervsudvalget eller i teknologiudvalget, når det drejer sig om at se nærmere på disse problemer. Jeg mener bestemt, at vi må have et bedre grundlag at tage stilling på, før vi tager yderligere tigerspring, for det var et tigerspring, vi tog med det teknologiske udviklingsprogram, hvor det lykkedes at skaffe 1,5 mia kr. i disse sparetider, ganske vist over en periode på 4 år. Det viser, at det er lidt vanskeligt for os at komme igennem med disse penge, fordi erhvervslivet tilsyneladende har så travlt med at producere og sælge, at det ikke også får tid til at forske og udvikle.

Hr. Arne Jensen. Jeg må gøre min kollega fra Nordjylland opmærksom på, at valgkampen er forbi. Jeg lagde godt mærke til, at man påduttede mig nogle meninger, som jeg ikke har, i retning af, at jeg ville beskære egnsudviklingsstøtten. Disse intentioner har jeg aldrig nogen sinde haft, og jeg kunne ikke drømme om at gennemføre noget sådant.

Men jeg må også gøre opmærksom på, at vi i februar måned 1985 lavede den daværende låneordning om til en tilskudsordning, og det har jo vist sig, at denne tilskudsordning er en succes. Erhvervsvirksomhederne er i dag mere interesseret i tilskud end i lån. Under den socialdemokratiske regering med de tårnhøje rentesatser var det en simpel nødvendighed med statslån til forholdsvis lave renter, men det er det heldigvis ikke i dag. En erhvervsmand har mulighed for at få en rente på 8 eller 9 pct., hvis han arbejder en lille smule bevidst for det, og så er der ikke meget grund til at have statslån, hvor vi kan yde 7,5 pct. plus administrationsomkostninger. Jeg ved ikke, om hr. Arne Jensen ikke vil eller ikke kan forstå, at man ikke kan måle et rammebeløb og et tilsvarende tilskudsbeløb med den samme alen. Der er stor forskel. Et lån skal afdrages og forrentes. Et tilskud får man uden at skulle betale noget som helst for det. Det har ikke været en katastrofe for Nordjylland. Det er en overdramatisering og en uhørt fordrejet fremstilling af tingene, som jeg må tage afstand fra, og jeg må igen henvise til, at jeg ærligt talt troede, at vi var ude over valgkampen. Dette gavner ikke Nordjylland noget som helst.

Jeg må sige til fru Tove Lindbo Larsen, at vi har taget initiativ i det industripolitiske

kontaktudvalg. Fru Jytte Hilden var inde på det samme. Vi arbejder målbevidst for at få organisationer og institutioner med på, at vi nærmer os en formulering af et bioteknologisk program. Jeg gør opmærksom på, at gær i brød også er en form for teknologi, men jeg er helt enig med både fru Tove Lindbo Larsen og fru Jytte Hilden i, at det i høj grad er nødvendigt, at vi forbereder befolkningen på den nye tid.

Jeg kan desværre ikke få tid til at komme nærmere ind på dette tema, men jeg er parat til at drøfte det i vore udvalg.

Jeg mener, debatten har vist, at der er en klar, men relativt lille forskel i opfattelsen af, hvad der gavner dansk industri mest.

Regeringen og regeringspartierne finder fortsat, at den generelle økonomiske politik skal skabe grundlaget for et konkurrencedygtigt erhvervsliv og dermed også for en konkurrencedygtig industri.

Regeringen og folketinget skal skabe rammerne for øget vækst, men det er i virksomhederne, at talentet og initiativet skal udfoldes. Vi kan her fra regeringens og folketingets side stimulere vore fremstillingsvirksomheder til at tage initiativer, men vi kan ikke tvinge eller dirigere dem til det.

Regeringen er godt på vej opad, og jeg vil gerne slutte med at sige, at jeg tror, at denne debat har medvirket til, at vi kan fastholde en bred enighed om dansk industripolitik. Jeg vil i den forbindelse særlig takke hr. Erling Jensen for hans slutbemærkninger om, at socialdemokratiet er parat til at støtte ethvert positivt initiativ, og jeg finder ikke, at forskellen er større mellem os, end at vi kan nå politiske resultater på dette punkt.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg konstaterer, at folketingets taletid ikke fuldt ud tilgodeser industriministerens grundighed.

Der er en anden runde, og da er der lejlighed til at komme tilbage.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg vil så nødig kaste ubegrundet mistanke på ministeren, men vi hørte ham nu igen sige, at regeringens holdning var, at OD kun skulle gennemføres ved en frivillig ordning. Samtidig siger ministeren, at regeringen har

[Dohrmann]

nedsat et embedsmandsudvalg, der skal undersøge mulighederne for OD. Mit spørgsmål lyder: hvad i alverden skal sådan et udvalg nedsættes for, al den stund enhver virksomhedsejer i dag har lov til at gennemføre en frivillig overskudsdeling sammen med sine medarbejdere?

Jeg synes oprigtig talt, at regeringen, hvis ikke jeg får en bedre forklaring på dette, spiller et utroligt dobbeltspil ved at sige, at det skal være en frivillig ordning, samtidig med at man rumsterer med den slags planer i baggrunden.

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren trøstede sig med, at kritikken jo bare skyldes, at en opposition altid kritiserer en regering. Jeg tror, det er at tage alt for let på det, og jeg tror, at ministeren burde hæfte sig ved, at tonen fra oppositionens side er noget skarpere denne gang, end den har været ved tidligere lejligheder. Det skyldes, at det bliver mere og mere synligt, at den passive erhvervs politik er en stigende katastrofe.

Ministeren forsvarede sig med, at det jo er svært for en minister og for embedsmænd at have visioner. Jeg skal ikke udtale mig om ministerens vanskeligheder med at have visioner. Jeg tror ikke, det er rigtigt for embedsmændenes vedkommende. Hvis ministeren vil have visioner, må jeg bede ham kaste et blik på Japan, hvor der føres en helt anden og langt mere fremadrettet erhvervs politik. Man kunne også bare kaste et blik på vores eget teknologiråd og de ting, der skabes dér. Der er visioner, og dér er ting, der kan gøres. I den forbindelse vil jeg godt bede om i erhvervsudvalget at få det udkast til bioteknologisk udviklingsprogram, der netop er lavet af teknologirådet.

Ministeren forsvarede sig med, at det er folkettingen, der ved at lave begrænsninger i produktudviklingsloven har gjort, at man ikke er kommet af med pengene, selv om det er gammel viden, at en stor del af de midler, der blev brugt, kun gik til at betale en produktudvikling i større firmaer, der under alle omstændigheder ville blive udført. Det var baggrunden for, at nogle partier – de radikale og SF – tog initiativet til nogle begrænsninger, således at dette blev stoppet. Det, at

ansøgningstallet nu falder, viser, at kritikken var berettiget, at indgrebene var berettiget.

Det tvinger regeringen til at være udfarende, hvis den vil af med pengene, og her kommer den ægte konflikt ind. Ministeren siger, at en regering ikke kan være udfarende, mens vi siger, at en regering kan og skal være udfarende, også for at gavne og sikre den nødvendige produktudvikling.

Ministeren sagde om det teknologiske udviklingsprogram, at det kører, og at det får alle pengene. Det er ikke anfægtet fra nogen side, at de bevillinger kommer, men det, der er problemet, er, at midlerne alene skaffes ved nedskæringer på andre områder, herunder det eksisterende teknologiske servicenet.

Som hr. Bjørn Westh var inde på det, har vi i dag været ude at besøge Teknologisk Institut og ATV og var lidt rystet over at høre det. Ministeren nævnte, at de dækker 70 pct. af deres omkostninger ved indtjening, men det, der er problemet, er, at denne procent nu drastisk skal forøges, og det betyder, at de er nødt til alene at satse på de ting, f.eks. serviceydelser til større virksomheder, de får fuld dækning for. De er nødt til at skære ned på den service over for mindre virksomheder, som leveres til underpris. De er nødt til at skære ned på det langsigtede.

I den forbindelse kan det nævnes, at det konkret blev oplyst, at de har været nødt til at lukke institutter på det bioteknologiske område. Det lyder ikke smart lige netop i disse dage. Baggrunden for, at de måtte lukkes, var, at de var for langsigtede, de kunne ikke løbe rundt på de økonomiske betingelser, regeringen giver dem. Det er ikke perspektivrigt. Det er uden visioner.

Larsen-Ledet (RV):

Jeg beklager den lidt forbitrede tone, ministeren anvender, når der er tale om egnsudviklingsloven. Jeg ved ikke, om ministerens meget kritiske bemærkninger var rettet direkte til mig, men jeg har i hvert fald påpeget det med egnsudviklingen og også givet udtryk for, at vi agter at genfremsætte et forslag fra sidste år. Jeg vil da gerne sige til ministeren, at hans bemærkninger afholder os i hvert fald ikke fra at fremsætte det forslag. Vi mener stadig væk, det er rigtigt. Der er mange andre områder, vi skal finde hinanden på, og jeg beklager meget den meget ne-

[Larsen-Ledet]

gative og afvisende tone, ministeren anlægger på dette område.

Et andet spørgsmål er, hvor mange iværksættere vi har her i Danmark. Har vi 7.000 eller sådan noget årligt? Det, der er spørgsmålet for mig, er: hvor mange af dem er reelt nye? Hvor mange af dem er virksomheder, der er blevet omregistreret, har fået en anden selskabsstatus? Hvis vi kan tillade os at bruge USAs befolkningstal til sammenligning, skulle vi i Danmark have 12.000-15.000 nye iværksættere årligt. Derfor mener jeg, at vi er langt bagefter på det felt, og det mener jeg vi bør interessere os for, for iværksætterne er på masser af områder med til at tegne vores fremtid.

Industriministeren (Stetter):

Jeg vil gerne sige til hr. Dohrmann, at det er arbejdsministeren, som har nedsat et udvalg, og i arbejdet indgår en vurdering af, hvilke blokeringer der lovgivningsmæssigt og på andre måder er for en yderligere udbredelse af frivillige ordninger. Det må hr. Dohrmann have overhørt.

Hr. Rahbæk Møller mener, at tonen er skarpere i dag, end den har været ved andre debatter om industripolitiske redegørelser. Det er vi ikke enige om, og så kan vi vel ikke komme længere i den sag. Jeg synes, at tonen har været ualmindelig venlig og forstående.

Så siger hr. Rahbæk Møller, at der er risiko for en stigende katastrofe på området. Jeg forstår slet ikke udtrykket. Investeringerne stiger mere end nogen sinde, produktionen stiger mere end nogen sinde, eksporten stiger – ganske vist ikke tilstrækkeligt, og derfor kommer vi altså med et signal om, at vi er parat til at stimulere yderligere. Men genopretningen er dog i gang, og erhvervslivets ledere og medarbejdere har fået tillid til, at det nu nytter noget, og man kan ikke tale om en katastrofe i den forbindelse.

Må jeg sige til sidst til hr. Rahbæk Møller, at teknologirådet hører ind under industriministeriet. Teknologirådet og teknologistyrelsen er i allerhøjeste grad udfarende. De gør alt, hvad de overhovedet kan sammen med de teknologiske institutter for at vejlede vore virksomheder om, hvilke muligheder de har gennem hele vores teknologiprogram. Det har aldrig været meningen, at det er departe-

mentet og ministeren, der ligefrem skal være udfarende. Vi nævner det, når vi er ude at tale. Der gøres en professionel indsats, når det drejer sig om at markedsføre vore teknologifremmeordninger. Det er der mange inden for det teknologiske system der gør. Ud over institutterne har vi alle TICerne, som også gør alt, hvad de kan for at markedsføre disse ordninger.

Endelig må jeg sige til hr. Larsen-Ledet, at jeg ikke på noget tidspunkt har følt, at jeg anvender en forbitret tone. Jeg gjorde hr. Arne Jensen opmærksom på, at valgkampen er forbi, og derfor kan vi snakke stille og roligt om tingene. Jeg er helt klar over og forstår udmærket, at det radikale venstre vil genfremsætte forslaget fra januar-februar måned i år om, at man i stedet for tilskud laver en eller anden form for låneordning, og det må vi så se på igen. Sidste gang fik det kun det radikale venstres egne stemmer, medens ordningen med tilskud blev vedtaget. Det blev foreslået som led i andenbehandlingen, og det fik kun det radikale venstres egne stemmer.

Men jeg er til enhver tid parat til at forhandle med det radikale venstre, og det er altid en fornøjelse at forhandle med hr. Larsen-Ledet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om ikke-førstebrug af atomvåben.

Af Albrechtsen (VS) og Riishøj (SF) m.fl.
(Fremsat 8/10 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Engell):

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, er det identisk med et forslag, som var til første behandling i folketinget den 1. marts i år. Forslaget svarer også i hovedtrækene til et forslag, som var til første behandling i folketinget den 22. marts sidste år.